

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Aktéři lokálního rozvoje
(Mikroregion RADBÚZA)**

Jan Zavadil

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jan Zavadil

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Akteři lokálního rozvoje (Mikroregion RADBUZA)

Název anglicky

Participants in local development (Mikroregion RADBUZA)

Cíle práce

Hlavním cílem předkládané práce je zjistit, zda a jakým způsobem mikroregion RADBUZA (jako aktér v regionálním rozvoji) přispívá k rozvoji vybraných obcí tohoto svazku a dále zjistit, zda a jakým způsobem se vybrané obce mikroregionu podílejí na rozvoji dané lokality. Cíl bakalářské práce bude naplněn vypracováním teoretické a empirické části práce zaměřených na problematiku rozvoje lokality z pohledu Mikroregionu RADBUZA jako aktéra regionálního rozvoje.

Metodika

Teoretická část bakalářské práce vychází z prostudování odborné literatury, relevantních zdrojů, webových stránek obcí ze sledovaného regionu a dalších odborných zdrojů, které se vztahují k dané problematice tak, aby bylo vymezeno základní pojmosloví a teoretický rámec pro uvedenou oblast, zejména pak pro rozvoj regionu, rozvoj venkova, endogenního principu rozvoje venkova.

Propojení teoretické a empirické části práce pak tvoří sekundární a komparativní analýza dat o mikroregionech a jejich aktivitách nejprve na regionální úrovni s následným zaměřením na jednotlivé, již uskutečněné či probíhající projekty mikroregionu RADBUZA, s cílem zjistit, zda a jakým způsobem se aktivity, uskutečňované představiteli sledovaného mikroregionu podílejí na rozvoji lokality, v níž působí. Jako zdroj sekundární a komparativní analýzy dat budou využita data z dokumentů poskytnutých svazkem obcí mikroregionu RADBUZA.

V části empirické budou uskutečněny rozhovory nejen s obyvateli a zástupci vybraných měst a obcí mikroregionu RADBUZA, ale také se samotnými představiteli mikroregionu s cílem zjistit a porovnat pohled na rozvojové aktivity sledovaného mikroregionu uvedenými skupinami obyvatel. Data budou zjišťována pomocí šetření formou polostandardizovaných rozhovorů s obyvateli či zástupci obcí a měst. Zjištění, učiněná pomocí analýzy dat z terénního šetření budou předána zástupcům měst a obcí v lokalitě tak, aby jejich využití přispělo k dalšímu rozvoji regionu. Rozsah práce neumožňuje vyřešit danou problematiku, avšak přispěje k poznání fungování mikroregionu RADBUZA jako aktéra regionálního rozvoje při rozvoji venkova.

Doporučený rozsah práce

30 až 40 stran textu

Klíčová slova

aktér, aktivita, endogenní a exogenní pojetí, lokalita, mikroregion, projekt, potenciál, region, rozvoj, tradice, venkov

---

Doporučené zdroje informací

BINEK Jan, SVOBODOVÁ Hana, HOLEČEK Jan, GALVASOVÁ Iva, CHABIČOVSKÁ Kateřina. Synergie ve venkovském prostoru – Aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno: GaREP, spol. s r. o. 2009, 94 s. ISBN 978-80-904308-0-8

BLAŽEK Jiří, UHLÍŘ David. Teorie regionálního rozvoje. První vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze: Nakladatelství Karolinum, 2002, 211 s. ISBN 80-246-0384-5

GALVASOVÁ Iva a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: nakladatelství Georgetown, 2007, 137 s. ISBN 80-251-20-9

SKOKAN Karel. Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji. Ostrava: Repronis s.r.o., 2004, 161 s. ISBN 80-7329-059-6

WOKOUN, R., Malinovský, J., Damborský, M., Blažek, J. a kolektiv. Regionální rozvoj. Východiska regionálního rozvoje. Regionální politika. Praha. Linde. 2008. ISBN 97880-7201-699-0.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Lucie Kocmánková Menšíková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 18. 3. 2020

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 18. 3. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Aktéři lokálního rozvoje (Mikroregion RADBENZA)" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Lucii Kocmánkové Menšíkové, Ph.D. za odbornou pomoc, trpělivost, cenné rady, vstřícnost a vedení při zpracování této práce. Dále bych rád poděkoval zástupcům Mikroregionu RADBUZA, zástupcům a občanům jednotlivých obcí tohoto mikroregionu, kteří se svou spoluprací podíleli na vytvoření této práce a poskytli cenné informace. A také mé rodině za trpělivost a podporu během mého studia.

Akteři lokálního rozvoje (Mikroregion RADBUIZA)

Abstrakt

Hlavním cílem předkládané práce je zjistit, zda a jakým způsobem Mikroregion RADBUIZA (jako aktér v regionálním rozvoji) přispívá k rozvoji vybraných obcí tohoto svazku a dále zjistit, zda a jakým způsobem se vybrané obce mikroregionu podílejí na rozvoji dané lokality. Cíl bakalářské práce bude naplněn vypracováním teoretické a empirické části práce zaměřených na problematiku rozvoje lokality z pohledu Mikroregionu RADBUIZA jako aktéra regionálního rozvoje. Teoretická část bakalářské práce vychází z prostudování odborné literatury, relevantních zdrojů, webových stránek obcí ze sledovaného regionu a dalších odborných zdrojů, které se vztahují k dané problematice tak, aby bylo vymezeno základní pojmosloví a teoretický rámec pro uvedenou oblast, zejména pak pro rozvoj regionu, rozvoj venkova a endogenní princip rozvoje venkova. Propojení teoretické a empirické části práce pak tvoří sekundární a komparativní analýza dat o mikroregionech a jejich aktivitách nejprve na regionální úrovni s následným zaměřením na jednotlivé, již uskutečněné či probíhající projekty Mikroregionu RADBUIZA, s cílem zjistit, zda a jakým způsobem se aktivity, uskutečňované představiteli sledovaného mikroregionu podílejí na rozvoji lokality, v níž působí. Jako zdroj sekundární a komparativní analýzy dat budou využita data z dokumentů poskytnutých svazkem obcí Mikroregionu RADBUIZA. Ze všech dat lze docílit jednoznačného názoru, že spolupráce na místní úrovni může bezproblémově fungovat a že region má velký potenciál k rozvoji. Ze získaných dat bylo zjištěno, že za dobu 20letého fungování Mikroregionu Radbuza bylo realizováno do konce roku 2019 celkem 28 projektů. Celkový rozpočet všech projektů za období 2004-2019 pak činil téměř 866 029 000 Kč a Plzeňský kraj se na něm podílel částkou 8 202 360 Kč.

Klíčová slova: Aktér, aktivita, endogenní a exogenní pojetí, lokalita, mikroregion, projekt, potenciál, region, rozvoj, tradice, venkov

Participants in local development (Mikroregion RADBUZA)

Abstract

The main aim of this work is to find out whether and how the Microregion RADBUZA (as an actor in regional development) contributes to the development of selected municipalities of this union and to find out whether and how selected municipalities of the microregion participate in the development of the locality. The aim of the bachelor thesis will be fulfilled by elaborating the theoretical and empirical part of the work focused on the problems of locality development from the point of view Microregion RADBUZA as an actor of regional development. The theoretical part of the thesis is based on the study of professional literature, relevant sources, websites of municipalities from the monitored region and other professional sources related to the issue in order to define the basic terminology and theoretical framework for the given area, especially for the region development. rural development, endogenous principle of rural development. The interconnection of the theoretical and empirical part of the thesis is then formed by a secondary and comparative analysis of data on micro-regions and their activities first at regional level followed by individual, already realized or ongoing projects of RADBUZA micro-region. Microregion is involved in the development of the locality in which it operates. Data from documents provided by the association of municipalities of the RADBUZA micro-region will be used as a source of secondary and comparative data analysis. It is clear from all the data that local cooperation can work smoothly and that the region has great potential for development. From the obtained data it was found out that during the 20-year operation of the Radbuza Microregion a total of 28 projects were implemented by the end of 2019. The total budget of all projects for the period 2004-2019 amounted to almost 866 029 000 CZK and the Pilsen Region contributed to it by the amount of 8 202 360 CZK.

Keywords: actor, activity, endogenous and exogenous conceptions, locality, mikroregion, project, potential, development, tradition, country

Obsah

1 Úvod	10
2 Cíl práce a metodika	11
3 Vymezení základních pojmů dané problematiky.....	12
4 Regionální rozvoj a rozvoj venkova.....	16
4.1 Exogenní a endogenní rozvoj regionů a venkova	17
4.2 Regionální politika EU a její principy se zřetelem na regionální politiku České republiky	20
4.2.1 Principy regionální politiky EU	20
4.2.2 Regionální politika ČR	21
4.3 Vymezení regionů a venkova v ČR	21
4.4 Koncepční dokumenty regionálního rozvoje EU a ČR.....	23
4.4.1 Aktuální koncepční dokumenty o RR v EU	24
4.4.2 Koncepční dokumenty o RR v ČR v období 2007-2013 a 2014-2020.....	25
4.4.3 Programy pro rozvoj regionů a venkova ČR	27
5 Aktéři a jejich aktivity v regionálním a venkovském rozvoji	29
5.1 Klasifikace aktérů regionálního rozvoje	29
5.1.1 Klasifikace aktérů RR dle prostorové úrovně.....	30
5.1.2 Klasifikace aktérů RR dle typu sektorů	31
5.2 Souhrn teoretické části bakalářské práce	32
6 Sekundární a komparativní analýza dat o Mikroregionu Radbuza jako lokálním aktéru a jeho aktivitách	34
6.1 Mikroregiony v rámci Plzeňského kraje	34
6.2 Základní charakteristika Mikroregionu Radbuza.....	36
6.2.1 Historie Mikroregionu Radbuza a příklad současných aktivit pro veřejnost.....	36
6.2.2 Základní údaje o Mikroregionu RADBENZA	38
6.2.3 Projekty Mikroregionu RADBENZA, realizované v posledních třech programovacích obdobích (tj. v období 2004-2020).....	40
6.3 Základní charakteristika tří největších vybraných obcí (Holýšov, Stod a Dobřany) jako součástí MR Radbuza a jejich občanská vybavenost	47
6.4 Shrnutí sekundární analýzy dat o Mikroregionu Radbuza jako lokálním aktérovi a jeho aktivitách	50
7 Empirické šetření o Mikroregionu Radbuza a jeho významu pro rozvoj vybraných obcí s obyvateli MR a zástupci vybraných obcí	52
7.1 Rozhovor s manažerkou Mikroregionu Radbuza.....	53
7.2 Souhrn zjištění učiněných polostandardizovanými rozhovory	55
8 Závěr.....	57

9 Seznam použitých zdrojů	62
10 Přílohy.....	65
Seznam obrázků	70
Seznam tabulek	70
Seznam použitých zkratk.....	70

1 Úvod

Bakalářská práce se zabývá mikroregionem RADBUZA jako aktérem regionálního rozvoje a jeho aktivitami v rozvoji okolních obcí a měst, neboť řešení problematiky regionálního rozvoje, a hlavně rozvoje venkova je důležitou součástí života na venkově (v regionu). Přitom každý region má jiný potenciál, který by se měl využít pro zkvalitnění života jeho obyvatel.

Tato různorodost je nejvíce ovlivněna geografickou polohou regionu, strukturou okolní přírody či ekonomickými možnostmi dané lokality. Každý region postupně směřuje k rozvoji, je zajímavým pro obyvatele a návštěvníky. Proto mezi aktéry, kteří se na rozvoji regionu podílí, patří také organizace, místní akční skupiny či spolky, aby svými činnostmi přispěly k tomuto rozvoji. Jejich aktivita přispívá ke zkvalitnění života obyvatel, návštěvníků a slouží k plnohodnotnému využívání volného času.

RADBUZU jsem si vybral proto, že součástí tohoto mikroregionu je i město Holýšov, ve které jsem od narození vyrůstal a donedávna bydlel. Mikroregion RADBUZA je venkovským a turistickým regionem v Plzeňském kraji, konkrétně v západní části okresu Plzeň-jih. Vznikl v roce 1999 a hlavním důvodem jeho vzniku bylo společné řešení problémů v obcích, které jsou součástí tohoto svazku. Mikroregion RADBUZA je tvořen svazkem 25 obcí, ve kterém žije téměř 35 160 obyvatel. Jedná se o území při řece Radbuze, po které byl také pojmenován. V regionu nalezneme mnoho významných památek, jakými jsou Klášter v Chotěšově z barokního období, kostel na Vrabině nazývaný „Křížový vrch“ nebo Zámek v Horšovském Týně. Mnou zvolený mikroregion má mnoho rozpracovaných i již dokončených projektů např. Obnova poutního místa na Křížovém Vrchu, čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy, velkou sítí cyklostezek a jejich značení, informační tabule do členských měst a obcí Mikroregionu.

2 Cíl práce a metodika

Hlavním cílem předkládané práce je zjistit, zda a jakým způsobem mikroregion RADBENZA (jako aktér v regionálním rozvoji) přispívá k rozvoji vybraných obcí tohoto svazku a dále zjistit, zda a jakým způsobem se vybrané obce mikroregionu podílejí na rozvoji dané lokality. Cíl bakalářské práce bude naplněn vypracováním teoretické a empirické části práce zaměřených na problematiku rozvoje lokality z pohledu Mikroregionu RADBENZA jako aktéra regionálního rozvoje.

Teoretická část bakalářské práce vychází z prostudování odborné literatury, relevantních zdrojů, webových stránek obcí ze sledovaného regionu a dalších odborných zdrojů, které se vztahují k dané problematice tak, aby bylo vymezeno základní pojmosloví a teoretický rámec pro uvedenou oblast, zejména pak pro rozvoj regionu, rozvoj venkova, endogenního principu rozvoje venkova.

Propojení teoretické a empirické části práce pak tvoří sekundární a komparativní analýza dat o mikroregionech a jejich aktivitách nejprve na regionální úrovni s následným zaměřením na jednotlivé, již uskutečněné či probíhající projekty mikroregionu RADBENZA, s cílem zjistit, zda a jakým způsobem se aktivity, uskutečňované představiteli sledovaného mikroregionu podílejí na rozvoji lokality, v níž působí. Jako zdroj sekundární a komparativní analýzy dat budou využita data z dokumentů poskytnutých svazkem obcí mikroregionu RADBENZA.

V části empirické budou uskutečněny rozhovory nejen s obyvateli a zástupci vybraných měst a obcí mikroregionu RADBENZA, ale také se samotnými představiteli mikroregionu s cílem zjistit a porovnat pohled na rozvojové aktivity sledovaného mikroregionu uvedenými skupinami obyvatel. Data budou zjišťována pomocí šetření formou polostandardizovaných rozhovorů s obyvateli či zástupci obcí a měst. Zjištění, učiněná pomocí analýzy dat z terénního šetření budou předána zástupcům měst a obcí v lokalitě tak, aby jejich využití přispělo k dalšímu rozvoji regionu. Rozsah práce neumožňuje vyřešit danou problematiku, avšak přispěje k poznání fungování mikroregionu RADBENZA jako aktéra regionálního rozvoje při rozvoji venkova.

3 Vymezení základních pojmů dané problematiky

Pro studium dané problematiky, tj. regionálního rozvoje jako celku potřeba definovat základní pojmy související s obsahem bakalářské práce.

Prvním pojmem je **geografie**, která se zabývá strukturou prostoru. Geografie zkoumá to, jak jsou přírodní a sociální jevy rozloženy a jak na sebe vzájemně působí. V rámci geografie se setkáváme i s dalšími pojmy jako například řeky, nížiny, vysočiny, klimatické podmínky a další elementy fyzické geografie, ale také elementy navazující na sociální geografie, ovlivňující hospodářský, sociální a kulturní rozvoj regionů (Giddens, 1999).

Pojem **Region** je možné stanovit jako územně-prostorový útvar, ve kterém lze vymezit socioekonomický systém a lze ho z prostoru pomocí jednoho či více znaků přesně definovat. Region je možné vymezit na základě funkčnosti, tzn., že sloučíme území, která mají silné vzájemné prostorové vazby, nebo na základě homogenity, tzn., že sloučíme homogenní území dle vybraných znaků. Přirozený region je charakterizován jak kulturně sociálními prvky (historickým vývojem lokálních společenství), tak i prvky geografickými (např. úrodnost země, nadmořská výška, klimatické podmínky). Pro tyto regiony jsou typické silné vnitřní ekonomické, sociální a kulturní vazby. Dále je pro něj typická existence jednoho případně více center a spádových oblastí (Wokoun, 2008).

Každý region má svou vnitřní strukturu, díky které rozlišujeme regiony na dva základní typy, a to na homogenní regiony, tj. územní celky s určitou podobnou vnitřní strukturou formulované skrze různé ukazatele jakými jsou např. úroveň nezaměstnanosti, stupeň zaměstnanosti v daném odvětví (například zemědělství, cestovní ruch a jiné) a na nehomogenní regiony tj. územní celky vyznačující se nepravidelnou vnitřní strukturou a funkční specializací některých částí, proto v nich vznikají růstové póly a centrální části se vzájemným působením. Jedná se například o region Severní Moravy a Slezska, který je rozdělen na území 6 okresů jako Moravskoslezský kraj.

Ohraničování a vymezování regionů z různých hledisek se provádí podle procesu **regionalizace**, který lze definovat jako rozčlenění míst či oblastí tvořících zemi do jednotlivých regionů. Jedná se tedy o rozdělení území a jeho zkoumání jako fyzického prostoru (Bernard, 2010).

Rozvoj je možné chápat jako neurčitý pojem, který lze vymezit pouze na základě konkrétních hodnotových postojů (Maier, Tödting, 1998 in Skokan, 2004). Užívá se

v různých souvislostech a s různým nejednoznačným významem, jako je např. rozvoj ekonomický, regionální, technický, organizační a jiný. Rozvoj charakterizuje proces orientovaný na určitý cíl, který podléhá ustavičným změnám. Většinou započíná odstraňováním největších nedostatků. Dlouhou dobu splýval s pojmem ekonomický (hospodářský) rozvoj, a především s pojmem ekonomický růst. Oba pojmy je však nutné pečlivě rozlišovat (Skokan, 2004).

Ekonomický rozvoj je pak chápán jako dlouhodobé zvyšování ekonomického bohatství země. Je podmíněn vznikem nových výrobních ekonomických aktivit, které produkují nové bohatství, zaměstnanost a také poptávku po výrobcích a službách. I když nelze hospodářský růst ztotožnit s hospodářským rozvojem, je rozvoj bez hospodářského růstu těžko představitelný (Sweeny, 1995 in Skokan, 2004).

Ekonomický růst je vnímán jako zvýšení celkového produktu země během určitého období. Určuje se jako roční tempo růstu reálného hrubého národního (domácího) produktu HNP (HDP) dané země. Růst HDP se však může dostavit i tehdy, když je velká nezaměstnanost.

Důležitým pojmem v souvislosti se studovanou problematikou je **Regionální politika**, která se zabývá podporou regionálního rozvoje a představuje koncepční i výkonnou činnost státních i regionálních institucí zaměřenou na určení hlavních směrů a strategických cílů v regionálním rozvoji a vytváření metod, postupů a zdrojů pro jejich realizování. Za hlavní cíle regionální politiky můžeme přitom považovat podporu regionálního rozvoje orientovaného na vyrovnávání regionálních různorodostí a dosahování růstu blahobytu regionů. Za rozhodující považujeme ekonomický rozvoj založený na rozvoji podnikání s podporou regionální infrastruktury spolu s rozvojem sociálním a environmentálním, jejichž hlavním centrem zájmu je blahobyt lidí (Skokan 2004).

Obec lze chápat jako usazené a lokálně tj. na určité místo vázané obyvatelstvo, jehož příslušníci vytvářejí útvar spojený ekonomickými a sociálními vztahy a ztotožňují se s ním. Někdy se jako znak obce navíc uvádí správní samostatnost a uvažuje se o tom, zda existuje nějaká horní hranice ohledně velikosti. Kdy chápeme obec jako ještě jako obci nebo již jako město (Jandourek, 2001).

Součástí obce jsou také její obyvatelé, kteří mohou mít roli lokálních **aktérů** v rozvoji obcí, kde žijí. Na tyto aktéry je možné pohlížet v nejširším slova smyslu jako

na veškeré formalizované instituce či jednotlivce, kteří nějakým způsobem svými aktivitami vstupují do dění na venkově či jsou jeho součástí. Jejich spolupráci můžeme mimo jiné například zlepšit situaci na lokálním trhu práce a zvýšit šance pro uplatnění disponibilního lidského potenciálu. Díky čemuž mohou být podpořeny žádoucí migrační trendy a trendy rozvoje osídlení (Binek, 2009).

Proto jednotlivce či skupiny, provádějící jednotlivé činnosti regionálního rozvoje označujeme jako **aktéry**. Pod označením aktér si můžeme představit toho, kdo aktivně uskutečňuje nebo iniciuje aktivitu v dané lokalitě. Právě množství aktérů vyskytujících se v dané lokalitě velkou mírou přispívá k jejímu samotnému rozvoji (Binek a kol., 2009).

Jedním z lokálních aktérů na obecní úrovni může být také **svazek obcí**. Základním a nejvíce rozšířeným typem spolupráce obcí v ČR je svobodný svazek obcí. Většinou vzniká pro územně ucelenou oblast definovanou přirozenými přírodními, technickými nebo historickými hranicemi či dalšími důležitými pojíci prvky. Avšak existují i svazky sdružené bez principu územní celistvosti, zaměřující se např. na rozvoj určitých společných plánů. Členy svazků mohou být pouze obce, není možné, aby ve svazku byly sdruženy i jiné právnické či fyzické osoby (Galvasová a kol., 2007).

Lokální aktéři působí na rozvoj regionu skrze své **aktivity**. Ty představují činnost, činnost či formu chování orientovanou na dosažení určitého dopředu stanoveného cíle prostřednictvím uskutečňování různorodých akcí či činností. Obecně platí, že aktivity konané prostřednictvím hnutí a sdružení lidí s určitým záměrem se zaměřují častěji na obecný prospěch (např. kulturní rozvoj obce či výsadba zeleně) nežli za jiným cílem (např. demonstrace) (Petrušek, 1996).

Jednotliví lokální aktéři, občan i obec jsou součástí určité kultury, proto je potřeba definovat i tento pojem. **Kultura** je tvořena souhrnem životních forem, hodnotových představ a životních podmínek obyvatel na časově a prostorově omezeném úseku. Jedná se o soubor vlastností a životních postojů ve společnosti, které jsou předávány mezi generacemi.

Ze sociologického hlediska lze kulturu chápat jako souhrnné označení pro všechno, čím se člověk odlišuje od zvířete. Z tohoto hlediska se jedná o soubor činností a výtvorů, které lidem umožňují přežít v přírodním prostředí. Veškerá kultura je pak rozšiřována učením, přičemž člověk, je na rozdíl od zvířete, schopen osvojovat si nové poznatky prostřednictvím abstraktních symbolů, je mimo jiné šířeno také vynálezem písma a dalších způsobů zachování informací. Zároveň však kulturní způsob řešení problémů vede

ke vzniku problémů nových spjatých s nutností udržování kultury, s jejím přenosem a vývojem. Podle antropoložky R. Benedictové: „Je *každá kultura* sumou *specifických vzorců jednání*.“ (Keller, 1992, str.160).

Součástí každé kultury jsou společnosti vytvářené **tradice**. Tradice jsou vymezeny jako určité vzorce chování, které jsou předávány mezi generacemi. Jedná se o vazbu jednotlivce, skupiny či určité společnosti na předchozí generace, díky které dochází například k předávání vědomostí, hodnotových představ či návyků. Na základě toho lze v určité situaci zvolit řešení, které se předchozím generacím ukázalo jako spolehlivé (Jandourek, 2001).

4 Regionální rozvoj a rozvoj venkova

Regionální rozvoj je považován za souhrn procesů, které probíhají uvnitř regionu a které se vztahují k pozitivním ekonomickým, sociálním, kulturním a ekonomickým procesům regionu (Blažek, 2002). Obecně se jedná o koordinovanou snahu místních aktérů o zlepšení úrovně a kvality života v určitém regionu. Pro účely této práce lze regionální rozvoj charakterizovat jako komplex procesů, které se uskutečňují v rámci složitého systému regionu. Pro ovlivňování a řízení těchto procesů je proto nezbytné užívat systémový přístup (Skokan, 2004).

Rozvoj venkova je jednou z veřejných politik (veřejná politika je chápána jako souhrn činností „vlády“; vládou v širším kontextu můžeme chápat jak vládu státu, tak radu kraje či zastupitelstvo obce). Na rozvoj venkova mohou mít nemalý vliv i např. obcí zřízené instituce jako sportovní organizace, školy, školky a jiné. Do rozvoje území velkou měrou bezpochybně vstupují aktéři rozvoje venkova, jež ovlivňují vývoj v různě široké míře. Těmito aktéry máme na mysli v širším slova smyslu veškeré formalizované instituce či jednotlivce, kteří nějakým způsobem svými aktivitami vstupují do dění na venkově či kteří jsou jeho součástí. Pestrost a kvantum institucí ovlivňujících, rozvíjejících či řešících jednotlivé složky či problémy venkovského prostoru je odrazem pestrosti a mnoho vrstevnatosti venkovského prostoru (Binek a kol., 2009).

Mezi základní pojetí regionální politiky, orientující se na konkrétní obce v regionech, jsou:

- politické přístupy, vedoucí k posílení regionů pomocí decentralizace (rozdělení) vládní moci a přenesení rozhodovacích pravomocí na regiony. V důsledku toho dochází k větší účasti a angažovanosti na regionální úrovni, což má za následek lepší sladění regionálních programů
- ekonomické přístupy uplatňující aktivizaci a ekologicky zdravou podporu regionálního potenciálu, následné vytváření vztahů vnitřní regionální produkce, obchodu a spolupráci mezi jednotlivými podniky považovanou za velkou výhodu pro rozvoj
- sociálně-kulturní přístupy akceptující posílení a rozvoj autonomní regionální identity a růst vnitřní regionální komunikace a dochází k podpoře regionálního vědomí, které je silnou stránkou rozvoje

- ekologické přístupy orientující se na optimální souhru praktických opatření v rámci místních přírodních podmínek, podporovány jsou ekologicky šetrné výrobní metody a čerpání přírodního potenciálu z dlouhodobého hlediska.

Nyní dochází k výskytu skupiny faktorů majících vliv na spontánní a autonomní rozvojový proces regionální a lokální ekonomiky. Řada geografických oblastí v Evropě úspěšně produkuje své bohatství a vlastní prosperitu skrze dynamické a podnikatelské obyvatelstvo v malých a středních firmách.

Jedná se zejména o:

- technický rozvoj prostřednictvím inovací a schopnost učení
- lidský kapitál a podnikatelé
- ekonomický rozvoj jako lokální a regionální jev s regionální institucionální podporou

Následnou úlohou vlády je vytváření prostředí napomáhajícího podnikatelským a inovačním aktivitám v místních nebo regionálních ekonomikách (Skokan, 2004).

4.1 Exogenní a endogenní rozvoj regionů a venkova

Regionální rozvoj venkova se postupem času transformoval z exogenního rozvoje zaměřeného na podporu zemědělství na rozvoj endogenní směřující na lokální aktéry.

Pro oba tyto přístupy je typický regionální rozvoj spoléhající na vnitřní regionální integraci a na ekologicky zdravé využívání vnitřního (endogenního) potenciálu lokality (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2010).

Jedná se o dva přístupy vzájemně se nevylučující, neboť jeden vznikl z druhého. K jejich rozvoji došlo v průběhu 20. století, kdy do 70. let převládal exogenní přístup (řízení „zhora“) a následně pak došlo ke změnám na endogenní přístup. K jeho velkému rozkvětu došlo dle J. Bernarda především v letech 1991, 1996 a v roce 2000.

- **1991** – spuštění LEADER I (program pro integrovaný rozvoj venkova, který je zaměřen na rozvoj pomocí lokálních aktérů)
- **1996** – schválení Corkské deklarace (zaměřením na podporu malých a středních podniků a přesunutím funkcí a kompetencí na nižší orgány tzv. „Decentralizace“)
- **2000** - integrovaný rozvoj druhým pilířem zemědělské politiky (Bernard a kol, 2010).

Exogenní regionální rozvoj je centralistickým řízením, tedy, že moc centrální úřadu je soustředěna do centra, odkud je řízen. Investice jsou zaměřeny na ekonomické a technické oblasti. Je zde kladen důraz na to, aby byly výrobní faktory lokalizovány především na velké firmy.

Exogenní přístupy v rozvoji je možné dělit do dvou skupin, a to na teorie rovnovážného rozvoje (teorie klasického přístupu) a polarizační teorie.

Obě teorie se vyznačují tím, že pro ně platí přístup shora-dolů a impulsy rozvoje jsou stanoveny od centra k okraji území. Teorie rovnovážného rozvoje je typická tím, že regionální růst a rozvojové procesy končí vždy ve stavu ekonomické rovnováhy, pro jejich odvození však bylo nutné určit řadu omezujících předpokladů, které bychom jen těžko reálně uskutečnili.

Koncem 50. let došlo ke vzniku tzv. *polarizačních teorií* regionálního rozvoje. Základním předpokladem polarizačního konceptu je myšlenka, že ekonomický rozvoj a ekonomický růst se uskutečňují různě v odvětvích či v regionech. Existuje řada přístupů, zaměřených na odvětvovou polarizaci (J.A. Schumpeter) nebo na polarizaci regionální (J.E. Lasuén). Jedná se však o přístupy, které již dnes nejsou uplatňovány, neboť typ centrum – předměstí je popřen tezí, že rozvojové podněty vychází z regionů, jenž byl exogenním regionálním rozvojem pokládán za periferní oblast (Skokan, 2004).

Slovo endogenní naopak znamená vnitřní, jedná se tedy o rozvoj vnitřního potenciálu regionu. Pro endogenní regionální rozvoj platí, že musí být stanoven cíl, strategie a opatření zohledňující potenciál a skladbu vybraného regionu. Je zde kladen důraz na lidské zdroje a lidskou iniciativu. V polovině 70. let minulého století byla vyvíjena velká snaha na podporu endogenního rozvoje. Od počátku 80 let pak došlo ke vzniku množství přístupů a konceptů podporujících větší nezávislost regionů, tyto přístupy a koncepty jsou označovány jako např. regionální politika, autonomní regionální rozvoj, regionální seberealizaci atd.

Nelze říct, že k rozvoji regionálního rozvoje došlo pouze z exogenního přístupu na endogenní. Důležitým přístupem je i ten k rozvoji regionů z pohledu teorií regionálního rozvoje. Ty se dělí na konvergenční a divergenční, lišící se od sebe pohledem na vliv regionálního rozvoje na rozdíly mezi regiony.

Konvergenční teorie předpokládá, že regionální rozvoj v průběhu času difference mezi regiony minimalizuje či dokonce vyrovná. Naopak divergenční teorie předpokládá, že v průběhu času dojde k zvětšení těchto rozdílů mezi regiony. Na základě toho lze

jednoznačně konstatovat, že ani jedna teorie stabilně nepřevažuje. Převažování jedné či druhé teorie je ovlivněno postojem státu k podpoře a zásahům státu.

Tabulka 1 - Hlavní etapy vývoje regionální politiky

<u>Obecný přístup</u>	<u>Převažující teorie RR</u>	<u>Přístup regionální politiky (základní idea)</u>
Neoklasický (1920-1940)	Teorie reg. rovnováhy (především tzv. neoklasické modely)	„Dělníci za práci“ hlavní nástroje: nástroje zvyšující mobilitu pracovních sil
Keynesiánský (1950-1975)	Teorie reg. nerovnováhy (např. teorie kumulativních příčin, teorie pólu růstu)	„Práce za dělníky“ hlavní nástroje: nástroje podporující příliv investic ze soukromého i veřejného sektoru do problémových regionů (investiční dotace, relokační institucí)
Neomarxistický (1970-1985)	Teorie reg. nerovnováhy (např. teorie prostorových dělb práce)	Nebyly formulovány v soc. zemích byla regionální politika velmi účinná, ale bez vnější konkurenceschopnosti
Neokonzervativní (1975 -)	Teorie reg. nerovnováhy (přechod k nové teorii růstu)	„Podpora lokální iniciativy“ hlavní nástroje: podpora malých a stř. firem, decentralizace kompetencí, deregulační opatření
Neoinstitucionální (1980 -)	Teorie reg. nerovnováhy (teorie průmyslového okresu, teorie učících se regionů)	„Spolupráce a inovace“ hlavní nástroje: podpora malých a stř. firem, šíření inovací, důraz na vzdělávání

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Blažek, 1999).

Z tabulky č. 1 vyplývá, že došlo k ústupu od konvergenčního přístupu k pozvolnému zacílení se na region jako základní jednotku rozvoje. V současné době se snoubí přístup Neokonzervativní s přístupem Neoinstitucionálním, jedná se o přístupy, které cílí na regionální rozvoj z endogenního hlediska a podporu regionálních aktérů (Blažek, 1999).

Současné (eklektické) období regionální politiky

Toto období datujeme od 70. let 20. století do současnosti. Jedná se o období, pro které je typická stimulace lokální iniciativy soukromého a veřejného sektoru a zároveň rozvoj vzájemné spolupráce mezi jedinci obou sektorů, důraz je pak kladen především na lokální rozvoj. Prostřednictvím velkého množství nástrojů dochází k minimalizaci rozdílů mezi jednotlivými regiony a k rozvoji meziregionální spolupráce.

K regionálnímu rozvoji dochází i prostřednictvím fungování regionálním rozvojovým programům, díky kterým jsou zapojeni lokální aktéři do rozvoje příslušného regionu a mohou se na něm podílet. Cílem by nemělo být získání a využití finančních

prostředků z rozvojových programů, ale realizace účinné akce na rozvoj regionu (Blažek, Uhlíř, 2002 str. 167-173).

4.2 Regionální politika EU a její principy se zřetelem na regionální politiku České republiky

Regionální politika EU je založena na principu solidarity, je politikou soudržnosti a vynakládá velké množství finančních prostředků na cílené zlepšování struktury ve sférách a regionech členských států, kde je tato pomoc potřebnou.

Regionální politika EU prošla jako vše svým vývojem, v současné formě je opřena o definici uvedenou v článku 130A „Jednotného evropského aktu z roku 1986“: *„Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k podpoře celkového harmonického vývoje a k posilování své hospodářské a sociální soudržnosti. Společenství se zaměřuje zvláště na snižování nerovnoměrností mezi různými regiony a soustřeďuje se na zaostalé regiony, jimž se dostává nejmenší podpory“* (Wokoun a kol., str.330 ,2008).

4.2.1 Principy regionální politiky EU

Čerpání finančních dotací ze strukturálních fondů je založeno na principech regionální politiky EU.

Proto si v této podkapitole tyto principy přiblížíme. Prvním principem je princip solidarity, ten spočívá v myšlence, že hospodářsky vyspělejší státy by měli těm méně vyspělým poskytovat finanční prostředky. Princip partnerství formuluje nutnou kooperaci na všech správních úrovních, tak aby byly finanční prostředky ze strukturálních fondů efektivně přerozděleny. Princip Subsidiarity prezentuje potřebu naplňování cílů od úrovně nejnižší po tu nejvyšší. Princip koncentrace znamená rozvoj zaostalých regionů prostřednictvím projektů, které splňují určené podmínky, což má za následek dosažení co nejefektivnějšího růstu. Princip programování udává, že by mělo být stanoveno časové rozvržení, na jeho základě se bude z fondů čerpat. Toto mají na starost vlády jednotlivých členských zemí EU. Princip adicionality, ten vyjadřuje, že finanční prostředky od EU by měli být jen doplňkové. Posledním principem, který zde uvedeme je princip monitorování a vyhodnocování, jedná se o princip, který zajišťuje sledování a následně vyhodnocení provedených kroků a zda bylo efektivně hospodařeno s finančními

prostředky. Hodnocen je jak odhadovaný dopad projektu před jeho schvalováním, ale i jeho uskutečnění a následný přínos po jeho zrealizování (Stejskal & Kovárník, 2009).

4.2.2 Regionální politika ČR

Regionální politika České republiky je souhrn cílů, opatření a nástrojů, které vyrovnávají rozdíly v hospodářském a společenském postavení regionů. S důrazem na to, aby regiony s větším potenciálem růstu umožnili pomoc a hospodářské možnosti slabším regionům (Stejskal & Kovárník, 2009).

V praxi regionální politika státu znázorňuje reakci na existující meziregionální rozdíly – regionální disparity, které vznikly v důsledku historického vývoje. Dle různých příčin vzniku těchto disparit lze rozeznávat obecně tři hlavní typy tzv. problémových regionů, a to nedostatečně vybavené přírodními zdroji, zejména regiony odlehle, venkovské, dále regiony s nedostatečným využitím vlastních zdrojů, obvykle z důvodu nedostatku kapitálu a regiony se stagnujícími, resp. upadajícími základními odvětvími, které v minulosti patřily v tzv. tradičních odvětvích mezi vyspělé (Skokan, 2004).

4.3 Vymezení regionů a venkova v ČR

Česká republika je na základně územního uspořádání rozdělena na regiony soudržnosti, kraje, okresy a obce. Z důvodu rozdílného územního uspořádání v jednotlivých státech EU jako např. Francie – kantony, Polsko – vojvodství či Česká republika – kraje bylo zavedeno jednotné rozdělení Evropského prostoru Eurostatem na:

- *NUTS* (The Nomenclature of Territorial Units for Statistics/La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) – využívá se pro územní jednotky typu kraj a vyšší
- *LAU* (Local Administrative Units) – využívá se pro územní jednotky menší než kraj a jedná se o systém, jehož úkolem je podchycení územních jednotek regionálního typu.

Jedná se o rozdělení, na jehož základě lze pomocí několika úrovní dle počtu obyvatel na určitou plochu rozdělit EU na menší organizační celky.

Tabulka 2 – Rozdělení území ČR dle NUTS

<u>Úroveň</u>	<u>Min. počet obyvatel</u>	<u>Max. počet obyvatel</u>	<u>V rámci ČR</u>
NUTS I	3 000 000	7 000 000	Česká republika
NUTS II	800 000	3 000 000	Regiony soudržnosti (8)
NUTS III	150 000	800 000	Kraje (14)
LAU I	-----	-----	Okres (77)
LAU II	-----	-----	Obce (6258)

Zdroj: Vlastní zpracování podle Ministerstva pro místní rozvoj

Česká republika je členěna na jednotlivé obce, které jsou základními územními samosprávnými celky a dále na kraje, které představují vyšší územní samosprávné celky (Zákon č. 347/1997 Sb., §4). Na území České republiky nalezneme v současnosti 6258 obcí začleněných do 14 krajů. Jak bylo výše zmíněno, o obci mluvíme jako o základním samosprávním celku, což znamená, že má vlastní hranice, majetek i samosprávu. Obce lze dále rozdělit na obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností, jejich seznam lze nalézt v zákoně č. 314/2002 SB., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. V zákonu č. 128/2000 Sb., O obcích pak nalezneme rozdíly mezi těmito dvěma druhy obcí, tedy obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností.

Máme-li definovat venkovský prostor jako takový, mluvíme pak tedy o prostoru všeho druhu, tzn. krajina a venkovská sídla kromě města. Jedná se o prostor s osídlením nepřesahujícím 3 000 obyvatel. Hranice 3 000 obyvatel však není absolutní, neboť v České republice nalezneme i výjimky, kdy existují města, která této hranice nedosahují, a naopak venkovské obce, které mají obyvatel více (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2013).

V minulosti byl venkov Organizací pro hospodářskou spolupráci (OECD) definován na základě hustoty osídlení obcí (LAU2), toto trvalo do roku 2009. Od tohoto roku OECD stanovuje regiony na NUTS 3. Jedná se o členění podle podílu počtu obyvatel ve venkovských oblastech ale i vzdálenost od městských center.

NUTS 3 dělíme do 5 kategorií, a to na oblasti převážně městské, přilehlé regiony v blízkosti měst, přilehlé venkovské oblasti, převážně venkovské oblasti v blízkosti měst a převážně venkovské oblasti vzdálené od města.

Uvedené kategorie NUTS3 se stanovují dle hustoty obyvatelstva ve venkovských obcích na výrazně venkovské regiony (>50% obyvatelstva ve venkovských obcích), dále

na venkovské regiony (15 % - 50% obyvatelstva ve venkovských obcích) a na výrazně městské regiony (<15% obyvatelstva ve venkovských obcích)

Dalším krokem pro určení kategorie NUTS 3 je analýza velikosti městských center:

- *převážně venkovský region* (zalidnění centra města je větší než 200 000 obyvatel, kteří tvoří alespoň 25% obyvatelstva kraje. Není-li tomu tak, jedná se o přilehlou venkovskou oblast)

- *převážně městský region* (zalidnění centra města je větší než 500 000 obyvatel, kteří tvoří alespoň 25% obyvatelstva kraje).

Kategorie NUTS 3 je určována také dojezdovou vzdáleností. Za vzdálenou považujeme oblast, kde méně než 50% zalidnění a minimální počet obyvatelstva 50 000 se může do centra dostat do 45 minut. Pokud za tento čas do centra nedorazí více než 50% populace, pak mluvíme o přilehlé městské oblasti (Eurostat, 2015).

4.4 Koncepční dokumenty regionálního rozvoje EU a ČR

Koncepční dokumenty regionálního rozvoje EU a ČR mají důležitou roli ve vzájemné spolupráci mezi svazky, obcemi, kraji či regiony na území ČR i EU.

Tyto dokumenty lze rozdělit do dvou skupin. Tou první jsou dílčí oborové dokumenty, které jsou zaměřeny na konkrétní oblast jako např. zemědělství, doprava, ekonomika, cestovní ruch a další a jsou podstatou pro dlouhodobý rozvoj. Druhou skupinou jsou dokumenty rozvojové. Tyto dokumenty jsou dlouhodobějšího rázu a popisují plánované směry samotného rozvoje společenské a hospodářské oblasti.

Z hlediska toho, k jakému účelu slouží, můžeme rozdělit typy strategických dokumentů s ohledem na jejich věcný a časový aspekt na následující:

- strategie – koncepční dokument s dlouhodobým charakterem, který přesně vymezuje základní pilíře rozvoje subjektu nebo regionu

- program – dokument střednědobé povahy, který vzniká na základě strategie a v uvedeném časovém horizontu stanovuje základní opatření vedoucí k dosažení strategického cíle

- plán – dokument krátkodobého charakteru, který má vykonávací ráz a obsahuje na rozdíl od předešlých dvou již konkrétní činnosti, které je třeba uskutečnit

v krátkodobém časovém horizontu. Jeho nedílnou součástí je časový plán, celkový rozpočet a způsob financování jednotlivých činností či aktivit (Binek, 2009).

4.4.1 Aktuální koncepční dokumenty o RR v EU

V této podkapitole bude pozornost věnována vybraným strategickým a koncepčním dokumentům o regionálním rozvoji v rámci EU.

Strategie Evropa 2020

Dokument, který nahradil v roce 2010 Lisabonskou smlouvu. Prioritami této Strategie jsou mimo jiné např. udržitelný růst, růst podporující začlenění a inteligentní růst. Evropa by měla mít silnou a udržitelnou ekonomiku a měla by se zaměřit na vysokou zaměstnanost, soudržnost a produktivitu. Jejimi cíly jsou především vysoká zaměstnanost, investice do výzkumu a vývoje, zvyšování úrovně vzdělání obyvatelstva a snížení počtu osob ohrožených chudobou (Strategie Evropa 2020, 2010 str. 5).

Společný strategický rámec

Jedná se o dokument, převádějící záměry a cíle strategie Unie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění do podoby klíčových akcí pro ESI fondy, zřizuje pro každý tematický cíl klíčová opatření, jenž mají být podporována z jednotlivých ESI fondů a mechanismy pro zajištění soudržnosti a souladu programování ESI fondů s hospodářskými politikami a politikami zaměstnanosti členských států a EU (Dotace EU, Společný strategický rámec, 2018).

Dohoda o partnerství

Jedná se o dlouhodobý dokument specifikující, jakým způsobem bude Česká republika v období 2014-2020 čerpat z evropských fondů, a jak bude dosahováno splnění cílů dané strategie Evropa 2020. Došlo tak k nahrazení národního strategického rámce (NSRR) z programovacího období 2007–2013. V programovém období 2014-2020 jsou pro ČR z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) vyčleněny prostředky v celkové výši téměř 24 miliard eur. Tyto prostředky jsou Českou republikou čerpány skrze deset tematických programů. Jedná se o dokument, jenž má dva hlavní cíle, kterými jsou Investice pro růst a zaměstnanost a evropská územní spolupráce. Zpracování této

dohody je povinné pro každý z členských států EU a plyne t čl. 14 tzv. obecného nařízení (nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013).

Dohoda o partnerství byla schválena 26. srpna 2014. Pro Českou republiku se jedná o strategický dokument vycházející především z rozboru aktuální ekonomické a sociální situace, jenž určuje podmínky pro čerpání finančních zdrojů na období 2014-2020. Aby ČR splnila určené podmínky, musí naplnit společné cíle EU a prokazovat kladné výsledky. Tyto výsledky jsou sledovány specifickými a finančními ukazateli a vyhodnocovány podle Evaluačního plánu. Dohoda je Evropskou komisí v pravidelných intervalech aktualizována, k poslední revizi došlo 15. března 2018 (Dotace EU, Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020, 2018).

4.4.2 Koncepční dokumenty o RR v ČR v období 2007-2013 a 2014-2020

Základní systémový, legislativní a institucionální rámec regionální politiky v ČR byl vytvořen v roce 2000 souborem zákonů přijatých v souvislosti se zavedením krajského zřízení v České republice. Pro regionální politiku jsou v tomto ohledu klíčové: zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze, a zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. K uvedeným zákonům, podstatným pro regionální rozvoj v České republice, ještě patří zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (Wokoun, 2001).

Strategie regionálního rozvoje 2007-2013 a 2014-2020

Jedná se o dva koncepční dokumenty pro příslušné programovací období, které se řídí zákonem 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. V případě Strategie regionálního rozvoje mluvíme o střednědobém dokumentu, který pokládá základ pro českou regionální politiku a stylizuje to, jak stát bude přistupovat k podpoře regionálního rozvoje, určuje rozvojové cíle, poskytuje potřebná východiska a zásady pro vypracování regionálních programů (Galvasová, 2007).

Hlavní rozdíly mezi strategiemi regionálního rozvoje v programovacím období 2007-2013 a 2014-2020 spočívají ve struktuře dokumentu a stanovení cílů. Zatímco Strategie regionálního rozvoje 2014-2020 je jako dokument rozdělena do tří částí

a to analytické, návrhové a implementační. Strategie regionálního rozvoje 2007-2013 se dělí na tři popisné a jednu praktickou část. Co se týče stanovení cílů, tak ve strategii minulého období tj. 2007-2013 byl stanoven jeden globální cíl, na který navazovali tři strategické cíle obsahující osm prioritních oblastí. U strategie z tohoto období tj. 2014-2020 jsou stanoveny dva globální cíle zahrnující čtyři rozvojové cíle a z nich má každý jednu prioritní oblast.

Tabulka 3 – Komparace cílů Strategie regionálního rozvoje 2007-2013 a 2014-2020

<u>Strategie RR 2007-2013</u>		<u>Strategie RR 2014-2020</u>	
<u>Strategické cíle SRR</u>	<u>Prioritní oblasti</u>	<u>Strategické cíle SRR</u>	<u>Prioritní oblasti</u>
Instrumentální	Evropský a národohospodářský strategický rámec	Růstový cíl	Regionální konkurenceschopnost
Rozvojově zaměřený	Ekonomika regionů	Vyrovňovací cíl	Územní soudržnost
	Lidé a osídlení	Preventivní cíl	Environmentální udržitelnost
	Infrastruktura	Veřejná správa a spolupráce	Veřejná správa a spolupráce
	Příroda, krajina a životní prostředí		
	Cestovní ruch		
	Kultura		
Disparitivně zaměřený	Problémová území		
<u>Globální cíl SRR</u> Vyvážený, harmonický a udržitelný rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva		<u>Globální cíl SRR</u> Zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území ČR s ohledem na kvalitu života a environmentální prostředí	

Zdroj: Vlastní zpracování podle strategie regionálního rozvoje 2007-2013 a 2014-2020

Ze srovnání strategických dokumentů v období 2007-2013 a 2014-2020 v tabulce č.2 lze konstatovat, že došlo k upřesnění globálních cílů, k zobecnění strategických cílů a přehlednějšímu stanovení v oblasti prioritní.

4.4.3 Programy pro rozvoj regionů a venkova ČR

Regionální operační programy

Regionální operační programy lze dělit z důvodu efektivního zvyšování konkurenceschopnosti regionů, rychlého rozvoje území a zvětšení atraktivity pro investory dělit do těchto oblastí:

- Národní operační programy
- Programy příhraniční spolupráce
- Programy meziregionální spolupráce

Každý kraj má svůj regionální operační program (ROP), který je pod dozorem Regionální rady daného regionu soudržnosti. Tyto programy jsou stanoveny na omezené časové období jako např. na období 2014-2020 a při změně programového období následuje i změna ROP. Evropská unie tyto programy financuje zkrze své strukturální a investiční fondy (strukturální fondy.cz).

Program rozvoje venkova na období 2014-2020

Program rozvoje venkova na období 2014-2020 byl schválen v roce 2015 Evropskou komisí a je řízen Ministerstvem zemědělství České republiky. Jeho cílem je obnova, zachování a vylepšení ekosystémů závislých na zemědělství, investice pro konkurenceschopnost a dále inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství či krajinná infrastruktura. Objem finančních prostředků určený pro tuto oblast je 2,3 mld. EUR (cca 58,7 mld. Kč).

Program rozvoje venkova na dané období podporuje rozmanitost ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vzniku nových pracovních míst a zvýšení hospodářského rozvoje. Je zde podporován komunitně vedený místní rozvoj, resp. metoda LEADER, přispívající k přesnějšímu zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni (Dotace EU, 2019).

Podpora obnovy rozvoje venkova pro rok 2018

Jedná se podprogram, jehož cílem je formou dotace podpořit obnovu a rozvoj venkova. Tento podprogram předpokládá aktivní účast obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení při obnově jejich obce či města v součinnosti s místními tradicemi.

Příjemci podpory jsou vymezeni a určení pro jednotlivé dotační tituly zvlášť. Obecně se však týká jednotlivých obcí či svazků obcí.

Podpora obnovy rozvoje venkova je jako podprogram členěna pro rok 2018 na sedm dotačních titulů (DT) (MMR, Podpora obnovy rozvoje venkova, 2018):

- DT č. 1 - Podpora vítězů soutěže Vesnice roku
- DT č. 2 - Podpora zapojení generací do komunitního života v obci
- DT č. 3 - Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova
- DT č. 4 - Podpora obnovy drobných sakrálních staveb v obci
- DT č. 5 - Podpora obnovy místních komunikací
- DT č. 6 - Podpora obnovy sportovní infrastruktury
- DT č. 7 - Podpora rozvoje strategických průmyslových zón

Předešlé kapitoly byly zaměřeny na dokumenty spojené s rozvojem regionálního rozvoje v regionech, dotace a podmínky jejich čerpání. V této kapitole se zaměříme na aktéry lokálního rozvoje, jejich aktivity v regionálním a venkovském rozvoji jako na ty, kteří díky získaným finančním prostředkům uskutečňují projekty určené k rozvoji dané lokality.

5 Aktéři a jejich aktivity v regionálním a venkovském rozvoji

„Aktéry rozvoje venkova můžeme chápat v nejširším slova smyslu jako veškeré formalizované instituce či jednotlivce, kteří nějakým způsobem svými aktivitami vstupují do dění na venkově či které jsou součástí venkova“ (Binek, Svobodová, Holeček, 2009, str. 38).

Mluvíme tedy pak buď o aktérech individuálních (jednotlivci), nebo kolektivních (organizace). Jak kolektivní, tak individuální aktéři však hrají v regionálním rozvoji velmi důležitou roli. Jejich aktivity jsou ve většině případu prospěšné k rozvoji daného území či jeho zájmů. Důležitými účastníky těchto jsou samotní občané, kteří poskytují vlastní komentář či názory k uskutečňovaným aktivitám a projektům což je pro lokální aktéry důležité. Zvláště na venkově, kde jsou místní občané svou aktivní spoluprací součástí různých lokálních činností majících za úkol rozvoj regionu (Galvasova, 2007).

Aktivita samotných obyvatel je velmi důležitá například pro uskutečňování rozvojových projektů a pro sociálně-kulturní vzkříšení venkova. Klíčovým faktorem, který ovlivňuje podnikatelské aktivity v obci a na venkově je poloha obce či lokality a její vzdálenost od sídelního centra a hlavních dopravních tepen. Dle velikosti obce se pak rozlišuje přímá dostupnost pro obyvatele v místě bydliště (Binek a kol., 2009).

Spoluprací aktérů všeobecně rozumíme systém, jehož součástí jsou prvky (aktéři), jejich vzájemné vztahy, činnosti a prostředky, jejichž pomocí je naplňují a podmínky, ve kterých nebo za kterých je systém funkční a kdy kvalita (účinnost) fungování tohoto systému je závislá na vnitřních i vnějších faktorech vlivu (Galvasová a kol., 2007, str. 46).

Škála aktérů regionálního rozvoje je velmi široká a v následující kapitole si ji více rozvedeme.

5.1 Klasifikace aktérů regionálního rozvoje

Regionální politika je tvořena velkým množstvím subjektů, které se věnují regionální politice nebo subjekty, které ji různými způsoby ovlivňují (Skokan, 2004).

Aktéry regionálního rozvoje dělíme dle různých kritérií, které se často vzájemně prolínají. Jejich základní rozdělení vyplývá z jejich postavení v rámci hierarchie

k příslušnému správní organizaci dané lokality, která se projevuje v jednotlivých úrovních veřejné správy. Na základě toho dělíme aktéry s působností lokální, regionální a národní. Tito aktéři se velkou měrou podílí na rozvoji venkova.

Další rozdělení aktérů je podle toho, v jakém sektoru působí, dle toho rozlišujeme veřejný sektor, ziskový/podnikatelský sektor a neziskový sektor (Bínek, 2009).

Aktéry lze dělit i podle jejich vztahu k řešenému problému na tzv. aktéry Shareholders, jejichž zapojení do řešení problému spočívá v tom, že se na jeho řešení podílí – jedná se o podílejší se aktéry (podnikatelé). Dále na Stakeholders, charakterizované tím, že řešení problému na ně působí – jsou na řešení problému zainteresovaní (např. Místní akční skupiny, spolky). V Neposlední řadě pak na Placeholder, v jejichž případě se jedná o aktéry, umístěné na území, kde se daná aktivita vyskytuje. (např. úřady příslušných místních samospráv)

Aktéry lze rozdělovat z různých hledisek, v další podkapitole se budeme věnovat úrovním, na kterých působí a sektorům ve kterých působí (Holeček a kol., 2009).

5.1.1 Klasifikace aktérů RR dle prostorové úrovně

Národní úroveň

Na národní úrovni nemůžeme jednoznačně určit aktéry regionálního rozvoje s jejich kompetencemi. Aktéry regionálního rozvoje na této úrovni jsou např. zákonodárné a výkonné složky státu, orgány samosprávy, zájmová sdružení, subjekty soukromého sektoru, instituce veřejného sektoru a další.

Venkov tak není spravován jen určitým subjektem, problematiku týkající se venkova, jeho rozvoje a aktérů tak řeší Ministerstvo zemědělství či Ministerstvo pro místní rozvoj, působí zde však i jiná ministerstva. Ministerstvo zemědělství se stará o sféru zemědělství, vodního hospodářství a ochranu vodních zdrojů. Ministerstvo pro místní rozvoj pak zprostředkovává podporu ve formě dotací z Programu obnovy venkova na realizaci akcí cílených na rozvoj venkova (Bínek, 2009).

Krajská úroveň

Regionální rozvoj krajů mají na starost na krajské úrovni zastupitelstva jednotlivých krajů. Jedná se o samosprávné orgány, vytvářející si vlastní politiku rozvoje.

Na jejím základě jsou pak formulovány podpůrné programy a dochází ke schvalování finančních prostředků určených k lokálnímu rozvoji (Binek, 2009).

Krajská zastupitelstva schvalují mimo jiné územně plánovací dokumentaci, zřizují výbory zabývající se regionálním rozvojem a měla by také kontrolovat jednotlivé dokumenty před jejich samotným projednáním. Na krajských úřadech pak nalezneme odbory regionálního rozvoje rozčleněná na jednotlivá oddělení.

Na této úrovni funguje spolupráce mezi krajskými zastupitelstvy a ústředními orgány státní správy v oblastech, které jsou nad rámec obecních pravomocí. Základním hlediskem této spolupráce je řízení regionálního rozvoje pomocí čerpání finančních dotací z krajského rozpočtu nebo čerpání z rozvojových fondů. Tyto dotace jsou následně přerozdělovány žadatelům (Wokoun, 2007).

Lokální (regionální) úroveň

Na této úrovni nalezneme nejvíce subjektů podílejících se na rozvoji venkova a ovlivňujících ho. Zastupitelstvo obce vzhledem ke své samostatné působnosti spravuje rozvoj obce. Na rozvoj venkova má velký vliv i vznik institucí zřízených obcí, kterými jsou např. školy, školky, kulturní organizace, spolky a jiné. Obce podporují i aktivity podnikatelů, neboť ti jsou také jedním z klíčových aktérů na jejich území (Binek, 2009).

Program rozvoje obce je jedním z významných nástrojů regionálního rozvoje, jedná se o nástroj, jenž schvaluje zastupitelstvo obce, realizovat ho a provádět jeho následnou kontrolu však již není v jeho kompetenci. Všeobecně by měla platit spolupráce mezi obcemi a kraji, které by měli obcí dostatečně a včasně informovat ale i jim poskytovat pomoc, neboť hlavně malé obce nejsou dostatečně informovány a jejich velkou nevýhodou je i nedostatek finančních prostředků (Wokoun, 2007).

5.1.2 Klasifikace aktérů RR dle typu sektorů

Veřejný sektor

Veřejný sektor je zastoupen veřejnou správou (subjekty státní správy a samosprávy). Těmito subjekty skrze formování podmínek a utváření vhodného prostředí je rozvoj venkova přímo ovlivňován. Tento sektor se vyznačuje disponováním finančních prostředků, o kterých rozhoduje veřejná správa (Binek, 2009).

Ziskový/podnikatelský sektor

Tento sektor má velkou roli v samotném rozvoji venkova. Vzájemná spolupráce krajů a obcí s tímto sektorem má však stále rezervy. Podnikatelé nespolupracují s obcemi z různých důvodů (časové důvody, nevole...). Avšak Obce a kraje spoluprací se ziskovým sektorem pokládají za rozhodující při rozvoji jejich území.

K nejčastější spolupráci s podnikateli dochází v rámci zpracování rozvojových projektů a v oblasti řešení problémů obce či kraje při realizaci jednotlivých projektů (Wokoun, 2007).

Neziskový sektor

Jedná se o nevládní sektor, jehož cílem není dosažení zisku, ale uskutečnění dopředu stanovených úkolů a pomoc při činnostech, které mají za cíl učinit občany daného území spokojenými.

Mezi aktéry tohoto sektoru můžeme mimo jiné zařadit např. sportovní organizace, různá zájmová sdružení (hasiči, myslivci) či spolky (Binek, 2009).

Tabulka 4 – Rozdělení aktérů regionálního rozvoje dle sektorů

		<u>Sektory</u>		
		<u>Veřejný</u>	<u>Ziskový/podnikatelský</u>	<u>Neziskový</u>
<u>Úroveň</u>	<i>Národní</i>	Ministerstva	Celostátní zájmová uskupení	Spolky, svazy, sítě
	<i>Krajská</i>	Kraj, VŠ, Krajská informační střediska	Podnikatelská sdružení	Nezisková sdružení
	<i>Lokální</i>	Obce – DSO, MAS, Obcí zřizované organizace	Podnikatelé, zemědělci	Zájmová sdružení, spolky

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Binek a kol., 2009)

5.2 Souhrn teoretické části bakalářské práce

Teoretická část bakalářské práce a její kapitoly jsou vypracovány, tak aby byl splněn cíl práce pro teoretickou část práce, a to studium relevantní literatury vztahující se k tématu této práce, tj. zjistit, zda a jakým způsobem se Mikroregion RADBUSA jako aktér v regionálním rozvoji podílí na rozvoji lokality.

V první části byly vysvětleny základní pojmy regionálního rozvoje a jeho principy. Nelze říct, zda v současné době jednoznačně převažuje endogenní či exogenní přístup k regionálnímu rozvoji. Byly komparovány koncepční dokumenty v programových

obdobích 2007-2013 a 2014-2020 o regionálním rozvoji v rámci ČR i EU a také regionální operační programy. V případě koncepčních dokumentů se jedná o dokumenty, které velmi úzce souvisí s regionálním rozvojem, a řadíme mezi ně především Dohodu o partnerství pro programovací období 2007-2013 a 2014-2020 a Strategii regionálního rozvoje. Z těchto Dohod o partnerství vychází jednotlivé operační programy pro jednotlivá programovací období. V programovacích obdobích jsou témata operačních programů velmi podobná a stanovené cíle se odvíjejí od naplňování cílů stanovených pro dřívější období.

Ze srovnání strategických dokumentů v uvedených programovacích obdobích lze konstatovat, že hlavní rozdíly spočívají ve stanovení cílů. Strategie programovacího období 2007-2013 se zaměřovala na tři základní cíle, kterými byly rozvojově zaměřený cíl (6 prioritních oblastí), disparitně zaměřený cíl (zaměřený na problémová území) a instrumentální cíl (související s finančním zabezpečením cílů). Strategie regionálního rozvoje v aktuálním programovacím období tj. 2014-2020 se zaměřuje na čtyři hlavní cíle, z nichž má každý jednu prioritní oblast. V porovnání Strategie regionálního rozvoje z aktuálního programovacího období tj. 2014-2020 s předchozím programovacím obdobím tj. 2007-2013 se počet prioritních oblastí snížil, došlo tedy k redukci počtu prioritních oblastí oproti předchozímu programovacímu období. Došlo k upřesnění globálních cílů, zkonkretizování cílů strategických a také k přehlednějšímu stanovení prioritní oblasti.

Byly studovány programy zaměřené na rozvoj venkova, kterými jsou především Program rozvoje venkova na období 2014 - 2020 a podprogram Podpora obnovy rozvoje venkova pro rok 2018. Následná kategorizace regionů vedla k definování venkovského prostoru, v němž aktéři regionálního rozvoje působí.

Pro splnění cíle byli dále, definováni právě aktéři regionálního rozvoje jejich funkce v samotném rozvoji regionu, jejich aktivity a klasifikace regionů s vymezením úrovní a sektorů, v nichž aktéři regionálního rozvoje působí. Díky definování aktérů má, z hlediska plnění cíle této práce, smysl komunitně vedený místní rozvoj, a role mikroregionů, i místních akčních skupin v rozvoji venkova.

Na výše zmíněnou teoretickou část bakalářské práce naváže část empirická, ve které se stanoví, jakým způsobem se Mikroregion RADBUSA jako regionální aktér podílí na rozvoji dané lokality.

6 Sekundární a komparativní analýza dat o Mikroregionu Radbuza jako lokálním aktéru a jeho aktivitách

Tuto kapitolu, která je úvodem k empirické části této práce tvoří sekundární analýza dat o Mikroregionu RADBUZA jako lokálním aktéru a jeho aktivitách. Zprvu budou charakterizovány mikroregiony Plzeňského kraje, následně pak bude charakterizován Mikroregion RADBUZA, jeho území a historii, následně představíme jeho činnost a aktivity, která ovlivňuje rozvoj vybraných obcí Mikroregionu a také jím uskutečněné projekty. Vybranými obcemi z Mikroregionu Radbuza, budou Holýšov, Stod a Dobřany. Mluvíme-li o Mikroregionu Radbuza, mluvíme o území s významnou dopravní polohou, oblasti s dobrou surovinovou základnou, prostoru s pomalým rozvojem podnikání a v neposlední řadě o území s nízkou vybaveností infrastruktury a službami.

6.1 Mikroregiony v rámci Plzeňského kraje

Mikroregiony jsou regiony malého geografického měřítka, kterých v Plzeňském kraji nalezneme vedle Mikroregionu Radbuza dalších 42 mikroregionů.

Tabulka 5 – Charakteristika mikroregionů plzeňského kraje dle programovacích období

<u>Programovací období</u>	<u>Počet založených mikroregionů</u>	<u>Hlavní účely založení</u>
<i>Do roku 2003</i>	32	Prosazování záměrů obcí, příhraniční spolupráce především s Bavorskem, vyšší zaměstnanost, rozvoj a ochrana ŽP, regionální rozvoj, rozvoj CR, energetiky a infrastruktury
<i>2004-2006</i>	5	Zlepšování kvality života ve venkovských obcích a ekonom. rozvoj, sdružování obcí do programu na podporu rozvoje venkova LEADER a podpora životního prostředí
<i>2007-2013</i>	5	Opravy místních spojovacích komunikací v rámci ROP Dostupnost center, prosazování záměrů obcí, odvádění a čištění odpadních vod a výstavba pozemních sítí
<i>2014-2020</i>	0	-

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zjištěných údajů

Nejvíce mikroregionů v plzeňském kraji bylo založeno do roku 2003, kdy vzniklo 32 mikroregionů. V programovacím období 2004-2006 bylo založeno 5 mikroregionů. Stejně množství mikroregionů a to 5 bylo založeno i v následujícím programovacím

období 2007-2013. V aktuálním programovacím období, tj. od roku 2014 nevznikl zatím žádný mikroregion.

Ze zjištěných dat lze konstatovat, že jednotlivé mikroregiony byly založeny za různými účely. Do roku 2003 se jednalo především o založení za účelem prosazování záměrů obcí a příhraniční spolupráci, mikroregiony založené v období 2004-2006 byly založeny především za účelem zkvalitnění života ve venkovských obcích a sdružování obcí do programu LEADER. Poslední dva mikroregiony vzniklé v období 2007-2013 pak vznikly především za účelem sdružování obcí při realizaci oprav místních spojovacích komunikací, dostupnosti center a výstavbě komunikačních sítí.

Tabulka 6 – Charakteristika mikroregionů plzeňského kraje podle roku založení

<u>Rok založení</u>	<u>Počet založených mikroregionů</u>	<u>Název vzniklých mikroregionů</u>
1993	1	Sdružení obcí pro vybudování a provozování skládky Černošín (SOČ Černošín)
1998	2	Mikroregion Nepomucko, Lučina – sdružení obcí
1999	21	Svazek obcí (SO) Radina, Stříbrský region, Šance pro jihozápad, Slavník, Sdružení obcí Úhlava, SO Střední Pošumaví, SO Domažlicko, SO Pošumaví, SO na povodí Hradištského potoka, Sdružení obcí Borsko, Plánicko, Mikroregion Úslava, Mikroregion sdružení venkovských obcí Dolní Střela, Mikroregion Radyně, Mikroregion Radnicko, Mikroregion Radbuza, Mikroregion Přeštice, Mikroregion Kralovicko, Mikroregion Běleč, Horní Berounka, povodí Klabavy, Dobrovolný svazek obcí Sedmiholí
2000	3	Sdružení obcí Kdyňska, Mikroregion Zbirožsko, Mikroregion Konstantinolázeňský
2001	3	Prácheňsko, Mikroregion Šumava – západ, Mikroregion Plzeňské západní rozvojové zóny
2003	2	Mikroregion Hracholusky, Manětínsko-nečtínský mikroregion
2004	1	Spolek pro obnovu venkova Plzeňského kraje
2005	2	Svazek obcí Měčínsko, Mikroregion Dobrohost
2006	2	Severní Plzeňsko, Mikroregion Touškovsko
2008	2	Dobrovolný svazek obcí Ostružná, Dobrovolný svazek obcí silnice 1/27
2009	1	Dobrovolný svazek obcí Bělská skupina
2012	1	Svazek obcí Krašov
2013	1	Dobrovolný svazek obcí Horažďovicko

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zjištěných údajů z webových stránek¹

Mikroregiony v plzeňském kraji vznikaly od roku 1993 až do roku 2013. Vznik těchto 42 mikroregionů řadíme do 13 různých let (1993, 1998-2001, 2003-2006, 2008-2009 a 2012-2013). Nejvíce mikroregionů a to 21 bylo v plzeňském kraji založeno v roce 1999. Jednalo se konkrétně o Svazek obcí Radina, Svazek obcí Domažlicko,

¹ <https://www.risy.cz/cs/krajske-ris/plzensky-kraj/regionalni-informace/mikroregiony>

Stříbrský region, Šance pro jihozápad, Slavník, Sdružení obcí Úhlava, Svazek obcí Střední Pošumaví, Svazek obcí Pošumaví, Svazek obcí na povodí Hradišťanského potoka, Sdružení obcí Borsko, Plánicko, Mikroregion Úslava, Mikroregion sdružení venkovských obcí Dolní Střela, Mikroregion Radyně, Mikroregion Radnicko, Mikroregion Radbuza, Mikroregion Přešticko, Mikroregion Kralovicko, Mikroregion Běleč, Horní Berounka, povodí Klabavy, Dobrovolný svazek obcí Sedmihoří Nejméně mikroregionů bylo založeno v letech 1993 (SOČ Černošín), 2004 (Spolek pro obnovu venkova Plzeňského kraje), 2009 (Dobrovolný svazek obcí Bělská skupina), 2012 (Svazek obcí Krašov) a 2013 (Dobrovolný svazek obcí Horažďovicko), kdy vznikl vždy pouze jeden mikroregion.

Rok 2000 bychom mohli označit jako dělicí období při vzniku mikroregionů, do tohoto roku byla založena v plzeňském kraji téměř polovina mikroregionů, přesně 24. Od počátku roku 2000 do konce roku 2019 pak zbývajících 18.

Uvedené mikroregiony se rozprostírají v okresech Domažlice, Klatovy, Tachov, Rokycany, Plzeň-jih, Plzeň-město a Plzeň-sever a vzájemně se od sebe liší účelem, za kterým byly založeny. Mezi tyto účely, za kterými byly mikroregiony v plzeňském kraji vytvořeny, řadíme mimo jiné např. rozvoj venkovského mikroregionu, příhraniční a přes hraniční spolupráce (např. začlenění mikroregionu do MAS v Německu), regionální rozvoj, budování cyklostezek, opravy místních spojovacích komunikací v rámci ROP, koordinace rozvoje mikroregionu s přihlédnutím na ekologická a přírodní hlediska, sdružování obcí za účelem zapojení do programu LEADER, získávání dotací či společná strategie rozvoje obcí (cestovní ruch, energetika, regionální rozvoj, sociální infrastruktura, životní prostředí a příroda) a jiné.

Nejstarším mikroregionem v Plzeňském kraji je MAS Ekoregion Úhlava založený již v roce 1905, naopak nejmladším mikroregionem je Dobrovolný svazek obcí Horažďovicko, který vznikl v roce 2013.

6.2 Základní charakteristika Mikroregionu Radbuza

6.2.1 Historie Mikroregionu Radbuza a příklad současných aktivit pro veřejnost

K osídlení samotného mikroregionu došlo již v mladší době kamenné i proto lze na jeho území nalézt velmi zajímavé archeologické lokality jako například Hradec

u Stoda, Dobřany nebo Chotěšov. K výraznějšímu rozvoji sídel došlo ve středověku, tento rozvoj je spojován se založením kláštera Premonstrátů v Chotěšově počátkem 13. století. Po jeho zrušení byl klášter v roce 1822 odkoupen hrabětem Thurn-Taxis, jehož majetkem bylo chotětovské panství až do roku 1925, kdy proběhla pozemková reforma. Během staletí krajina v mikroregionu zažila mnoho událostí jako tažení Žižkova vojska vyplnivšího chotětovský klášter v roce 1421 nebo o dvě století později tažení Mansfeldových vojsk. Po 2. Světové válce poznamenalo území vysídlení německých obyvatel a kolektivizace, k narušení tradičního charakteru měst a vesnic pak došlo četnými zásahy do staveb historického původů či novou výstavbou.

Charakter přírody pak utrpěl díky těžbě a zemědělské činnosti. Vzhledem k změnám po roce 1989 došlo mezi jinými např. k útlumu hornictví, což mělo za následek snížení počtu pracovních míst v regionu, naopak se toto pozitivně projevilo v obrození ostatních hospodářských aktivit a v důsledku toho došlo k opravě různých památek či zkvalitnění přírody v regionu. Od roku 1999, kdy byl založen, prošel Mikroregion Radbuza čítající 25 obcí rozvojem, který byl díky jednotlivým realizovaným projektům. Díky tomuto rozvoji se obcím sdruženým v mikroregionu podařilo dosáhnout velkého množství vytyčených cílů jako např. vybudování nové vodohospodářské infrastruktury, čištění odpadních vod a s tím spojená ochrana životního prostředí či likvidace černých skládek.

V samotném počátku byl zpracován strategický dokument „Strategie rozvoje Mikroregionu Radbuza.“ Poté následovalo založení rozvojového centra mikroregionu, které se stalo pracovištěm regionálního manažera. Díky rozvojovému centru došlo k vyšší dostupnosti a zkvalitnění informací (např. o vzdělání, o finančních zdrojích, společenských akcích apod.). Dále také došlo k navázání kontaktů a následné spolupráce se jednotlivci či institucemi napomáhajícími svou činností k rozvoji regionu. Mezi nejvýznamnější historické památky v mikroregionu pak patří bezesporu již zmiňovaný klášter v Chotěšově a kostel v Dobřanech, které jsou barokními památkami či v roce 2005 zrekonstruovaný kostel na Křížovém vrchu.

Mikroregion Radbuza v současnosti nabízí obyvatelům obcí tohoto svazku mnoho kulturních památek a aktivit. Mezi aktivity mikroregionu pro veřejnost řadíme např. Reprezentační ples uspořádaný v roce 2019 v rámci oslav 20 výročí založení Mikroregionu Radbuza pořádaný v březnu v Holýšově. Dalšími akcemi pořádanými v rámci oslav byly například Letní oslavy města Stod, Den Chlumčan či Plavba netradičních plavidel

v Dobřanech. Mezi další aktivity pořádané v současnosti řadíme i příměstské tábory pro děti. Ty se v loňském roce poprvé v historii uskutečnil pro zájemce mikroregion přes celé prázdniny. Příměstské tábory Mikroregionu Radbuza jsou projektem, který je spolufinancován Evropskou unií a jeho hlavním úkolem je zajistit rodičům klasický pracovní proces i přes školní prázdniny a jejich potomkům pomocí programu zaměřeného na pohybové aktivity, zvyšování znalostí a dovedností přiblížit jednotlivé obce svazku a v globálu celý mikroregion. Dalšími aktivitou pro obce, které jsou součástí svazku, je možnost zapůjčení různého vybavení od mikroregionu např. zapůjčení stanu, pивních setů nebo přívěsu, dále pojízdné pódium či mobilní buňku se sociálním zařízením zakoupené Mikroregionem Radbuza v letošním roce 2019, třídičku sutí, pořízenou v rámci projektu „Pořízení techniky na zpracování sutí pro členské obce Mikroregionu Radbuza“ podpořeného plzeňským krajem v rámci podpory venkova a štěpkovače, jenž vlastní mikroregion dva a které pořídil v rámci projektu „Prevence vzniku odpadů na území Mikroregionu Radbuza“ podpořeného OPŽP (Operačním programem životního prostředí).

6.2.2 Základní údaje o Mikroregionu RADBUIZA

Mikroregion RADBUIZA leží na západě okresu Plzeň-Jih v Plzeňském kraji. Vznikl v březnu roku 1999 jako svazek obcí v blízkosti měst Dobřany, Holýšov a Stod. Byl založen z důvodu společného postupu při řešení různých otázek vznikajících v obcích mikroregionu a bezprostředně se jich týkajících jako například zvýšení občanské a technické vybavenosti obyvatel, zlepšení dopravního zabezpečení či snížení nezaměstnanosti. Původně se mikroregion rozkládal se na rozloze 194 km² s téměř 41 113 obyvateli a svazek měl 27 zakládajících obcí, kterými byli: Bělá nad Radbuzou, Dnešice, Dobřany, Holýšov, Honezovice, Horšovský Týn, Hradec, Chlumčany, Chotěšov, Kotovice, Kvíčovice,

Obrázek 1 Logo Mikroregionu Radbuza

Zdroj: Webové stránky Mikroregionu

Líně, Lisov, Líšina, Merklín, Nová Ves, Poběžovice, Přehýšov, Přestavlky, Stod, Střelice, Štichov, Tlučná, Ves Touškov, Vstíš, Zbůch a Zemětice.

V dnešní době se toto území venkovského typu rozkládá na 470 km² a tvoří jej svazek 25 obcí s téměř 34 000 obyvateli. Původní svazek obcí založený v roce 1999 byl rozšířen o obec Neuměř. Naopak součástí mikroregionu RADBUZA již nejsou obce Bělá nad Radbuzou, Horšovský Týn a Poběžovice. Tyto tři obce byly součástí mikroregionu pro realizaci projektu „Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy“. Po ukončení tohoto projektu své členství v rámci mikroregionu RADBUZA ukončili a nadále se již nepodílí na dalších projektech a strategiích.

Tabulka 7 – Charakteristika obcí Mikroregionu RADBUZA

<u>Rok založení</u>	<u>Název obce</u>	<u>Počet obyvatel</u>	<u>Okres</u>	<u>Rozloha</u>
1115	Dnešice	847	Plzeň-jih	14,26 km ²
1243	Dobřany	6 154	Plzeň-jih	35,31 km ²
1272	Holýšov	5 191	Domažlice	29,31 km ²
1115	Honezovice	255	Plzeň-jih	18,01 km ²
1186	Hradec	549	Plzeň-jih	6,73 km ²
1379	Chlumčany	2 400	Plzeň-jih	9,04 km ²
1115	Chotěšov	2 900	Plzeň-jih	26,8 km ²
1272	Kotovice	310	Plzeň-jih	9,77 km ²
1379	Kvíčovice	394	Domažlice	3,93 km ²
1115	Líně	2 709	Plzeň-sever	10,23 km ²
1243	Lisov	120	Plzeň-jih	3,9 km ²
1180	Líšina	167	Plzeň-jih	7,98 km ²
1356	Merklín	1 200	Plzeň-jih	17 km ²
1591	Nová Ves	288	Plzeň-jih	3,99 km ²
1542	Neuměř	142	Domažlice	4,66 km ²
1248	Přehýšov	470	Plzeň-sever	17,26 km ²
1243	Přestavlky	231	Plzeň-jih	9,82 km ²
1235	Stod	3 589	Plzeň-jih	20,02 km ²
1248	Střelice	141	Plzeň-jih	5,09 km ²
1379	Štichov	85	Domažlice	3,91 km ²
1115	Tlučná	3 300	Plzeň-sever	7,16 km ²
1243	Ves Touškov	362	Plzeň-jih	11,85 km ²
1243	Vstíš	572	Plzeň-jih	7,72 km ²
1253	Zbůch	2 500	Plzeň-sever	8,57 km ²
1115	Zemětice	284	Plzeň-jih	6,25 km ²

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zjištěných údajů (aktuální obce svazku)

Vznik obcí Mikroregionu Radbuza je datován do rozmezí let 1115–1379, jedná se o obce s různorodou rozlohou i počtem obyvatel. Mikroregion Radbuza se skládá z 25 obcí,

kteře se rozprostřirajř na ůzemř třř okresů, kteřřmi jsou okres Domařlice (4 obce svazku), okres Plzeň-jih (17 obcř svazku) a okres Plzeň-sever (4 obce svazku). Tyto obce čitajř dohromady 35 160 obyvatel.

Obcemi s nejvyřřřm půčem obyvatel ve sledovaněm MR RADBUZA jsou Dobřany (6 194 obyvatel), Holřšov (5 191 obyvatel) a Stod (3 589 obyvatel). Zřroveň se jednř o třř obce s nejvřřřř rozlohou v Mikroregionu Radbuza, kdyř Stod mř rozlohu 35,31 km², Holřšov 29,31 km² a Stod 20,02 km². Vřechny obce se pak rozlěhajř na ploře 298,57 km².

Tyto třř obce byly zvoleny pro dalřř sledovřnř vzhledem ke jejich rozmanitě vybavenosti a k tomu, ře se jednř o třř obce s nejvyřřřm půčem obyvatel a rozlohou v Mikroregionu Radbuza (viz. dře, str.41).

6.2.3 Projekty Mikroregionu RADBUZA, realizovaně v poslednřch třech programovacřch obdobřch (tj. v obdobř 2004-2020)

Nejvřce projektů bylo realizovřno v poslednřm programovacřm obdobř 2014-2020, kdy se realizovalo 18 projektů s celkovřm rozpočtem 5 403 360,- Kř, kteře byly realizovřny za finančnř podpory Plzeňskěho kraje v celkově vřři 4 687 360,- Kř tj. 86,75 % rozpočtu.

Tabulka 8 – Projekty v Mikroreg. Radbuza jednotlivřch programovacřch obdobřch

Programovací obdobř	Půčet realizovanřch projektů	Celkovř rozpočet projektů	Celkovř fin. podpora Plz. krajem
2004-2006	2	857 658 202,- Kř	755 000,- (0,9 %) (Pozn.: EU - 643 153 645,- Kř (74,99 %))
2007-2013	8	2 967 400,- Kř	2 760 000,- Kř (93,01 %)
2014-2020	18	5 403 360,- Kř	4 687 360,- Kř (86,75 %)

Zdroj: Vlastnř zpracovřnř na zřkladě zjiřtěných ůdajů z přřlohy č.1

V programovacřm obdobř 2007-2013 bylo realizovřno 8 projektů s celkovřm rozpočtem 2 967 400 Kř, ty byly realizovřny za finančnř podpory Plzeňskěho kraje ve vřři 2 760 000 Kř tj. 93,01 % rozpočtu.

V programovacřm obdobř 2004-2006 byly realizovřny pouze 2 projekty, avřak s nejvřřřřm rozpočtem, kdy oba projekty zaměřeně na odpadově hospodřřstvř a čiřtěnř

odpadních vod měly dohromady rozpočet 857 658 202 Kč, jejich realizace byla podpořena finanční podporou Plzeňského kraje v celkové výši 755 000 Kč tj. 0,9 % rozpočtu.

Z výše uvedených dat lze konstatovat, že většina projektů byla velmi nákladná a jejich realizace byla ve většině případů usnadněna finanční podporou Plzeňského kraje či Evropské Unie. Stěžejním a zároveň nejvíce finančně nákladným projektem byl projekt Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy z roku 2006, jehož rozpočet činil 857 538 202 Kč. Tento projekt byl uskutečněn i díky 75% finanční podpoře Evropské Unie, která se podílela částkou 643 153 645 Kč a také díky finanční podpoře ve výši 30 000 000 Kč, kterou poskytl Plzeňský kraj. Zbývající částka byla pak hrazena členskými obcemi. Nejnovějším realizovaným projektem z roku 2019 je projekt Ošetřování stromů v členských obcích Mikroregionu Radbuza, jehož rozpočet činí 400 360 Kč a jehož podpora bude plně hrazena z členských obcí mikroregionu.

Mezi důležité projekty, realizované MR RADBUZA dále patří dokončení převodu kostela na Křížovém vrchu do vlastnictví Mikroregionu Radbuza a jeho následná kompletní oprava, dále také významným dokončeným projektem, realizovaným v roce 2006 a dokončeným v roce 2008 je projekt „Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy“, jímž došlo k rekonstrukci stávající a vybudování nové vodohospodářské infrastruktury, která posloužila k čištění odpadních vod v blízkém okolí devíti obcí svazku ležících v povodí řeky Radbuzy a ke zlepšení čistoty vypouštěných vod a z toho vyplývajícího zlepšení kvality a ochrany životního prostředí. Z úspěšně ukončených a neméně důležitých projektů je možné také jmenovat například likvidaci černých skládek nebo výstavbu sběrných dvorů.

Tabulka 9 – Přehled realizovaných projektů v rámci MR v jednotlivých program. obdobích

Rok	Realizované projekty	Projekt	Obce na než je projekt zaměřen
2006	2	Budování kapacit pro podporu plnění plánů odpadového hospodářství obcí a kraje s účastí veřejnosti v Plzeňském a Jihočeském kraji	Všechny obce mikroregionu
		Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy	Chotěšov, Dobřany, Holýšov, Stod, Líně, Zbůch, Horšovský Týn, Poběžovice, Bělá nad Radbuzou
2008	1	Dovybavení a modernizace území svazku obcí Mikroregionu Radbuza infrastrukturou pro sběr vyříděných složek odpadů se zaměřením na oddělený sběr transparentního skla	Všechny obce mikroregionu
2010	1	Informační tabule do členských měst a obcí Mikroregionu Radbuza	Všechny obce mikroregionu
2011	1	Vybavení pro pořádání společenských akcí Mikroregionu Radbuza	Všechny obce mikroregionu
2012	2	Mezinárodní cyklotrasa s označením CT3 na území Mikroregionu Radbuza	Všechny obce mikroregionu
		Převedení cyklotrasy CT3 do koridoru Dle ZÚR Plzeňského kraje	Všechny obce mikroregionu
2013	3	Přeznačení cyklotrasy CT3 do koridoru dle ZÚR Plzeňského kraje a oprava stávajícího značení na území Mikroregionu Radbuza	Všechny obce mikroregionu
		Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obce s rozšířenou působností	Všechny obce mikroregionu
		Propagace vzniku cyklostezky CT3 dle ZÚR Plzeňského kraje	Všechny obce mikroregionu
2014	1	Převedení úseku CT3 dle ZÚR Plzeňského kraje	Dobřany, Chotěšov, Stod, Holýšov
2015	2	Modernizace autobusových zastávek v obcích Mikroregionu Radbuza	Hradec, Merklín, Nová Ves, Střelice, Vstíř, Zemětice
		Mzdové náklady na manažera Mikroregionu Radbuza v roce 2015	Dotace na provoz mikroregionu
2016	3	Mzdové náklady na manažerku Mikroregionu Radbuza v roce 2016	Dotace na provoz mikroregionu
		Pořízení mobilního pódia s příslušenstvím pro členské obce Mikroregionu Radbuza	Všechny obce mikroregionu
		Cyklotrasa č.2258 – Vejprnice – Sulkov- Líně – Úherce – Kamenný Pújezd - Blatnice	Líně, Tlučná

2017	6	Příměstské tábory Mikroregionu Radbuza	Akce mikroregionu zaměřená na všechny
		Prevence vzniku odpadů na území Mikroregionu Radbuza	Dnešice, Kvíčovice, Chlumčany, Lisov, Neuměř, Nová Ves, Střelice
		Mzdové náklady na manažerku Mikroregionu Radbuza v roce 2017	Dotace na provoz mikroregionu
		Příměstské putovní tábory na území Mikroregionu Radbuza	Akce mikroregionu zaměřená na všechny
		Propagace území Mikroregionu Radbuza prostřednictvím mobilní moderní technologie	Všechny obce mikroregionu
		Pořízení techniky na zpracování suti s nezbytným příslušenstvím pro členské obce Mikroregionu Radbuza	Všechny obce mikroregionu
2018	4	Pořízení mobilní modulární buňky se sociálním zařízením pro členské obce mikroregionu Radbuza	Všechny obce mikroregionu
		Zvýšení atraktivity vodáctví na řece Radbuza	Všechny obce mikroregionu
		Stanoviště s vybavením na opravu jízdních kol na území mikroregionu Radbuza	Dobřany, Chotěšov, Hradec, Stod, Holýšov, Kvíčovice
		Mzdové náklady na manažerku Mikroregionu Radbuza v roce 2018	Dotace na provoz mikroregionu
2019	2	Ošetření stromů v členských obcích mikroregionu Radbuza	Dobřany, Hradec, Nová Ves, Kvíčovice, Neuměř, Zemětice
		Pořízení mobilního pódia s příslušenstvím pro členské obce mikroregionu Radbuza	Všechny obce mikroregionu

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zjištěných údajů z přílohy č.1

Nejvíce realizovaných projektů bylo v roce 2017, a to celkem 6 projektů. Většina projektů byla zaměřena na všechny obce Mikroregionu Radbuza, avšak nalezneme tu i projekty zaměřené pouze na vybrané obce mikroregionu. Mezi těmito vybranými obcemi jsou především Dobřany, Chotěšov, Stod a Holýšov, projekty jsou však zaměřeny i na jiné obce mikroregionu. Nejvíce projektů bylo za sledovaných dvanáct roků realizováno v posledních třech letech, tj. v období 2017-2019, kdy se realizovalo 12 projektů což je téměř 43 % realizovaných projektů v letech 2006–2019.

Během vedení neformálního rozhovoru s manažerkou Mikroregionu Radbuza bylo zjištěno, které tři projekty považuje manažerka, dle jejího subjektivního názoru za nejvýznamnější, z hlediska vlivu na rozvoj sledované lokality. Prvním je projekt „Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy“, díky jehož realizaci přistoupily do mikroregionu i tři největší obce a to Dobřany, Holýšov a Stod. Druhým a třetím projektem jsou „Informační tabule do členských měst a obcí Mikroregionu

Radbuza“ a „Stanoviště s vybavením na opravu jízdních kol na území Mikroregionu Radbuza „(blíže o všech projektech viz níže). Oba projekty se velkou měrou podílí na rozvoji cestovního ruchu v lokalitě.

Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy

Projekt, který byl jedním z prvních Mikroregionu Radbuza a jehož objednavatelem (konečným příjemcem podpory) byl samotný Mikroregion Radbuza, se realizoval více jak rok a půl od jeho zahájení v červenci 2006 do jeho dokončení v únoru 2008. Projekt se realizoval v 8 obcích svazku, postupně v Chotěšově, Holýšově, Stodu, Líních, Dobřanech, Horšovském Týně, Poběžovicích, byl zakončen v Bělé nad Radbuzou a na jeho realizaci se podílely čtyři firmy.

Cíle, kterých bylo díky projektu dosaženo, jsou zajištění čištění odpadních vod a míry kvality vypouštěných odpadních vod do řeky Radbuzy tak, aby byly splněny příslušné předpisy ČR, zlepšení kvality vody v řece Radbuze, Merklínce a Vltavě a podpora ekonomického rozvoje mikroregionu.

Informační tabule do členských měst a obcí Mikroregionu Radbuza

Jednalo se o projekt realizovaný v letech 2010 až 2011, jehož finanční podporu zaštitil Plzeňský kraj. Cílem projektu bylo do každé členské obce a města instalovat jednu informační tabuli, s vyznačenými cyklotrasami v Mikroregionu Radbuza a popis obce s kontakty doplněný fotografiemi. Hlavním cílem projektu je větší informovanost cyklistů o nově označených cyklotrasách a kulturních památkách v rámci Mikroregionu Radbuza. V mikroregionu nalezneme 7 cyklotras, kterými jsou CT2166 Dnešice-Hoříkovice, CT2223 Kladruby – Čečovice rozcestí, CT2269 Hoříkovice – rozcestí Nový, CT2270 Čečovice rozcestí – Dnešice, CT2271 Nová Ves – Jivjany a CT2272 Hradec – Nedražice.

Jedná se o sedm cyklotras, jenž navazují na již existující cyklotrasy a ústí do připravované mezinárodní cyklostezky Praha – Plzeň – Regensburg.

Obrázek 2 – Příklad informačních tabulí v obcích Mikroregionu Radbuza

Obrázek 3 – Cyklotrasy v Mikroregionu Radbuza

Stanoviště s vybavením na opravu jízdních kol na území Mikroregionu Radbuza

Projekt, který byl realizovaný v posledních dvou letech tj. 2018-2019 vznikl za finanční podpory Plzeňského kraje a jeho prostřednictvím bylo pořízeno 6 „stanovišť“ a to v Dobrušce, Chotěšově, Stodu, Hradci, Holýšovu a Kvíčovicích. Všechna 6 stanovišť

s vybavením na opravu jízdních kol leží na mezinárodní trase CT3 a díky tomuto projektu došlo na této trase k naplnění infrastruktury.

Celkové náklady tohoto projektu se vyšplhaly na částku bezmála 240 000 Kč a dotace Plzeňského kraje činila 192 000 Kč.

Obrázek 4 – Stanoviště s vybavením na opravu jízdních kol v Holýšově

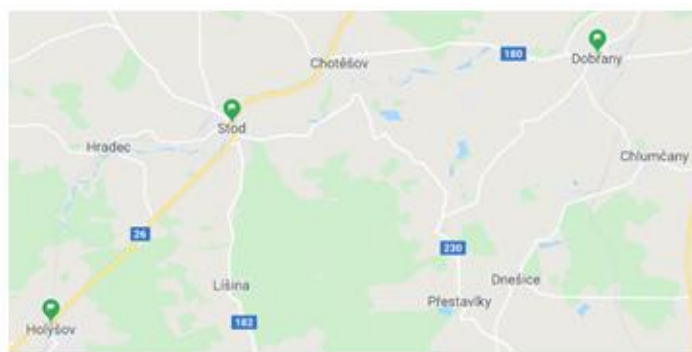
Všechny tři vybrané projekty se týkají mimo jiných i tří zvolených obcí Holýšov, Stod a Dobřany. Jedná se o obce s největším počtem obyvatel, největší rozlohou a nejrozmanitější vybaveností (školy, školky, zdravotnická péče, policie). Podrobněji budou charakterizovány v další kapitole.

6.3 Základní charakteristika tří největších vybraných obcí (Holýšov, Stod a Dobřany) jako součástí MR Radbuza a jejich občanská vybavenost

Pro komparaci, patří mezi vybrané obce Mikroregionu Radbuza obce Holýšov, Stod a Dobřany. Uvedené obce byly zvoleny z toho důvodu, že se jedná o obce s nejvyšším počtem obyvatel, největší rozlohou a v neposlední řadě i tomu odpovídající vybaveností.

Město Holýšov se nachází uprostřed cesty mezi Domažlicemi a Plzní v jihozápadních Čechách, v bývalém okrese Domažlice na hlavní dopravní tepně Plzeň – Furth im Wald. Rozkládá se na břehu řeky Radbuzy v nadmořské výšce 377 m nad mořem. První zmínka o tomto městě pochází z roku 1273 jako o vsi Holissou. Holýšov původně spadl pod chotěšovský klášter a během své historie si prošel mnoha změnami. Na přelomu 19. a 20. století se jednalo o zemědělskou obec, k velkému rozvoji došlo při vybudování sklárny rodinou Zieglerů v roce 1897. Jednalo se o největší průmyslový podnik vyrábějící zrcadlové a tabulové sklo v Rakousko-Uhersku. Sklárna však byla uzavřena v roce 1934. Jednou z významných historických etap Holýšova byla 2. Světová válka, kdy se zde otevřela muniční továrna soustředěná na výrobu letecké a protiletecké munice. V továrně pak pracovali váleční zajatci a vězni z místního koncentračního tábora. V současnosti má Holýšov bezmála 5500 obyvatel a v roce 2004 otevřelo město své muzeum nazvané „Dům dějin Holýšovska“. Zde návštěvníci naleznou podrobnou historii Holýšova.

Město Stod se rozkládá také na břehu řeky Radbuzy asi 23 km jihozápadně od krajské metropole města Plzně v bývalém okrese Plzeň-Jih. První zmínka o Stodu je z roku 1235, kdy byl Václavem I. darován chotěšovskému klášteru. V roce 1315 byl pak Stod ze vsi povýšen na městys Janem Během třicetileté války došlo ke značnému poškození městyse, který byl roku 1850 povýšen na město. Dle dochovaných podkladů z roku 1654 žilo v obci po třicetileté válce pouze 230 obyvatel, a proto došlo

Zdroj: Google maps

Obrázek 5 Poloha obcí na mapě

Lucemburským.

obyvatelstvem. Během druhé světové války se dvě třetiny obyvatelstva hlásilo k německému státnímu občanství. Po jejím konci pak došlo k odsunu 4 000 obyvatel německého občanství. V současné době žije v této obci s rozšířenou působností necelých 3700 obyvatel. Mimo jiné zde nalezneme památník nacistickým obětem z roku 1960, věnovaný 241 nacistickým obětem z transportu smrti.

Dobřany jsou se svou rozlohou 35,32 km² největší obcí a sídelním městem Mikroregionu a jejich historie se dle dochovaných záznamů datuje do 13. století. Co se týká polohy, Dobřany leží 12 km jihozápadně od Plzně, stejně jako Chotěšov v bývalém okrese Plzeň-Jih, v nadmořské výšce 352 m nad mořem na břehu řeky Radbuzy. Městem vede železniční trať z Plzně do Železné Rudy. V roce 1843 žilo v tehdejší vsi ve 300 domech 2120 obyvatel, o 53 let později tj. v roce 1900 zde bylo již 400 domů a obyvatelstvo se rozrostlo na více než dvojnásobný počet 4910 obyvatel. Přelom 19. a 20. století pak lze jednoznačně považovat z největší období v rámci rozvoje města. V současnosti zde žije bezmála 6200 obyvatel.

Tabulka 10 – Základní charakteristika obcí Holýšov, Stod a Dobřany

<u>Obec</u>	<u>Počet obyvatel</u>	<u>Rozloha</u>	<u>Nadm. výška</u>	<u>Části obce</u>
<i>Holýšov</i>	5191	29,31 km ²	357 m n. m.	2 (Holýšov, Dolní Kamenice)
<i>Stod</i>	3589	20,02 km ²	337 m n. m.	1 (Stod)
<i>Dobřany</i>	6154	35,31 km ²	352 m n. m.	3 (Dobřany, Šlovice, Vodní Újezd)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zjištěných údajů

Všechny tři obce leží v téměř stejné nadmořské výšce s rozdílnou rozlohou, vzhledem k níž je i rozdílný počet obyvatel (nejmenší rozlohu má Stod, který má nejmenší počet obyvatel, a naopak nejvíce obyvatel mají Dobřany s největší rozlohou z těchto tří obcí). Na rozdíl od Stodu se skládají zbývající dvě zvolené obce ještě z dalších částí jako v případě Holýšova (Dolní Kamenice) nebo v případě Stodu (Šlovice, Vodní Újezd).

Tabulka 11 – Vybavenost obcí Holýšov, Stod a Dobřany

<u>Obec</u>	<u>Mateřská škola</u>	<u>Základní škola</u>	<u>Policie</u>	<u>Zdravotní středisko</u>	<u>Nemocnice</u>
<i>Holýšov</i>	xx	x	x	x	-
<i>Stod</i>	x	x	x	-	x
<i>Dobřany</i>	xxx	x	x	x	-

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zjištěných údajů

Všechny tři zvolené obce mikroregionu Radbuza jsou vybaveny mateřskou školou (v některých případech jako Holýšov i dvěma, Dobřany třemi) a základní školou. Dohled nad bezpečností ve zvolených obcích a jim příslušným částem vykonává přítomná policie. V Holýšově a Dobřanech nalezneme zdravotní středisko, Stod je pak vybaven nemocnicí s poliklinikou, vyznačující se především péčí na vysoké úrovni na gynekologickém a dětském oddělení.

Tabulka 12 – Spolková činnost – Nejvýznamnější nestátní neziskové organizace v obcích Holýšov, Stod a Dobřany

<u>Obec</u>	<u>Název organizace</u>	<u>Oblast činnosti</u>
Holýšov	TJ Holýšov	Sdružení sportovních klubů
	Tom 1202	Turistický oddíl
	Český zahrádkářský svaz	Odborné i volnočasové sdružení zahrádkářů
	HOLSTES Holýšov	Sdružení technických sportů
Stod	TJ Slavoj Stod	Sdružení sportovních klubů
Dobřany	o.s. Budulíněk	Mateřské centrum
	Český zahrádkářský svaz Dobřany	Odborné i volnočasové sdružení zahrádkářů
	RALLYCROSS RC TEAM Dobřany	Motoristický klub
	Jezdecká společnost Dobřany	Sportovní jezdecký oddíl
	TJ Dobřany	Sdružení sportovních klubů

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zjištěných údajů

Mimo výše uvedené neziskové subjekty fungují v těchto obcích, jakožto v ostatních obcích svazku i další organizace, které jsou nedílnou součástí spolkového života na venkově. Mezi tyto organizace patří např. Myslivecká sdružení, rybářské spolky, sdružení dobrovolných hasičů, Junák – svaz skautů a skautek ČR. Tyto spolky jsou i nedílnou součástí spolkového života v obcích Holýšov, Stod a Dobřany, avšak nalezneme zde

i další. Ve všech třech zvolených obcích naleznete různorodé organizace od sportovních přes volnočasové. Sportovní a kulturní rozvoj Mikroregionu je velkou měrou závislý na množství aktérů regionálního rozvoje v dané lokalitě. Spolky a občanská sdružení zde vykonávají nemalou roli v životě obyvatel a rozvoji samotném.

Bohatší spolkovou činnost nalézáme v Dobřanech a Holýšově oproti Stodu. Největší úspěchy sportovního klubu má TJ Holýšov, který působí v krajském přeboru, co se fotbalu týče, v minulosti tak bylo i v TJ Stod. V současnosti TJ Stod působí na okresní úrovni a TJ Dobřany působí stejně jako TJ Holýšov na krajské úrovni, ale v nejnižší krajské soutěži.

6.4 Shrnutí sekundární analýzy dat o Mikroregionu Radbuza jako lokálním aktérovi a jeho aktivitách

Sekundární a komparativní analýza dat o Mikroregionu Radbuza jako lokálním aktérovi a jeho aktivitách byla v bakalářské práci uvedena studiem mikroregionů na krajské úrovni. V Plzeňském kraji nalezneme celkem 42 mikroregionů, 76 % z celkového množství tj. 32 mikroregionů bylo založeno do roku 2003, v programovacích obdobích 2004-2006 a 2007-2013 bylo založeno 12 % z celkového množství, tj. po 5 mikroregionech tj. V aktuálním programovacím období 2014-2020 žádný mikroregion v rámci plzeňského kraje nevznikl.

Následně byl charakterizován Mikroregion Radbuza jako významný lokální aktér dané lokality, jeho význam pro rozvoj regionu a jeho struktura. Mikroregion Radbuza je svazek obcí, který je nyní tvořen 25 obcemi s téměř 34 000 obyvateli a rozkládá se na 470 km². Mikroregion byl založen v roce 1999, do tohoto roku byly v Plzeňském kraji založeny pouze 3 mikroregiony, lze tak s jistotou konstatovat, že se řadí mezi nejstarší mikroregiony v kraji.

Dále byly také sledovány některé z aktivit Mikroregionu Radbuza v rámci dvacetiletého působení v lokalitě pro obce svazku, kterými jsou např. slavnosti měst svazku obcí, možnost zapůjčení si vybavení (půjčovna stanů, pivních setů a přívěsů, půjčovna pódia, mobilních toalet, třídičky suti, a štěpkovače) mikroregionu pro obce či projekt příměstských táborů, spolufinancovaný Evropskou unií.

Vybranými obcemi pro komparaci z hlediska projektů, realizovaných na jejich území MR RADBUZA a jejich vybavenosti byly zvoleny obce Holýšov, Stod a Dobřany. Důvodem pro vybrání těchto konkrétních tří obcí bylo to, že se jedná o tři obce s nejvíce obyvateli, největší rozlohou a v neposlední řadě i tomu odpovídající občanskou vybaveností. Z celkového počtu 35 160 obyvatel žije v těchto třech obcích téměř 15 000 obyvatel, což je 44% obyvatel žijících v Mikroregionu Radbuza. Jedná se o tři obce s největší rozlohou, která činí 84,6 km², což je 18% celkové rozlohy, na které se Radbuza rozprostírá.

Ze získaných dat bylo zjištěno, že za dobu 20letého fungování Mikroregionu Radbuza bylo realizováno do konce roku 2019 celkem 28 projektů. V programovacím období 2004-2006 byly realizovány dva projekty zaměřené na odpadové hospodářství a čištění odpadních vod, které měly největší celkový rozpočet a to 857 658 202 Kč, jejich realizace byla podpořena finanční podporou Plzeňského kraje v celkové výši 755 000 Kč tj. 0,9 % rozpočtu, oba projekty byly také financovány ze strany EU v celkové výši 643 153 645 Kč tj. 74,99 % celkového rozpočtu těchto dvou projektů. V programovacím období 2007-2013 bylo realizováno 8 projektů s celkovým rozpočtem 2 967 400 Kč a celkovou finanční podporou ze strany Plzeňského kraje ve výši 2 760 000 Kč tj. 93,01 %. V aktuálním programovacím období bylo realizováno 18 projektů s celkovým rozpočtem 5 403 360 Kč a celkovou finanční podporou Plzeňského kraje ve výši 4 687 360 Kč tj. 86,75 %. Celkový rozpočet všech projektů za období 2004-2019 pak činil bezmála 866 029 000 Kč a Plzeňský kraj se na něm podílel částkou 8 202 360 Kč.

Co se týče občanské vybavenosti, tak ve všech třech vybraných obcích nalezneme policii, základní školu i školku (v Holýšově pak nalezneme 2 školky, v Dobřanech dokonce 3) a v neposlední řadě i zdravotnickou péči (v Holýšově a Dobřanech zdravotnické středisko, ve Stodu pak nemocnici s poliklinikou). Nejvíce významných spolků funguje v Holýšově a v Dobřanech, Stod pak za nejvýznamnější považuje TJ Stod.

7 Empirické šetření o Mikroregionu Radbuza a jeho významu pro rozvoj vybraných obcí s obyvateli MR a zástupci vybraných obcí

V předchozí kapitole byla zpracována sekundární analýza dat založená na pozorování lokálního aktéra Mikroregionu Radbuza a jeho aktivitách. Tento oddíl je zaměřen na empirické šetření formou polostandardizovaných rozhovorů, s cílem zjistit, jaký je pohled obyvatel vybraných obcí na již realizované projekty MR RADBUZA. Proto budou interpretována data z rozhovorů, získaných terénním šetřením, se zástupci vybraných obcí, zástupci vedení těchto obcí a také se zástupcem Mikroregionu Radbuza.

Cílem uvedených rozhovorů s občany vybraných obcí svazku bylo především zjistit, jakým způsobem se Mikroregion Radbuza prostřednictvím realizovaných projektů podílí na rozvoji těchto obcí a jaké mají povědomí samotní občané a zástupci vedení tří největších obcí o Mikroregionu Radbuza, uskutečněných či probíhajících projektech, jak v rámci Radbuzy, tak jejich obce. Z dat, která vyplynula z jednotlivých rozhovorů lze konstatovat, že větší povědomí především o realizovaných projektech mají, jak se dalo předpokládat zástupci vedení obcí, ale lze konstatovat, že i samotní občané mají nemalé povědomí jak o fungování Mikroregionu Radbuza, tak i o jeho projektech.

Vlastní šetření bylo provedeno na přelomu měsíců září a října 2019 a celkový počet dotazovaných osob byl 10, vzhledem k tomu, že rozhovory jsou anonymní, bude uvedeno pouze, že se jedná o obyvatele obce a zástupce mikroregionu.

Cílem polostandardizovaného rozhovoru s manažerkou Mikroregionu Radbuza bylo zjistit, jakým způsobem a zda obce svazku spolupracují s Mikroregionem Radbuza na rozvoji lokality mikroregion, zhodnocení dosavadní činnosti Mikroregionu Radbuza, poznatky a představy vedoucího pracovníka lokálního aktéra do budoucna. Vzhledem k cíli práce se jednalo o ujasnění kroků Mikroregionu Radbuza, aby bylo jasné, jak přispívá k rozvoji obce a dané lokality.

7.1 Rozhovor s manažerkou Mikroregionu Radbuza

Rozhovor s manažerkou Mikroregionu Radbuza a zároveň občankou města Dobřany, tedy jedné z obcí svazku byl zaměřen na uplynulé dvacetileté působení Radbuzy v regionu a byl postaven na sedmi hlavních otázkách, kterými byly:

- 1) Jak byste zhodnotila dosavadní fungování Mikroregionu Radbuza?
- 2) Který z realizovaných projektů měl největší vliv na rozvoj mikroregionu a proč?
- 3) Čím je podle Vás způsoben nerovnoměrný počet realizovaných projektů v jednotlivých letech?
- 4) Jak byste zhodnotila spolupráci mikroregionu a obcí svazku?
- 5) Kterou z aktivit mikroregionu byste vyzdvihla a proč?
- 6) Na které oblasti by se mělo v budoucnu v rámci rozvoje Mikroregionu Radbuza zapracovat a proč?
- 7) Jaký projekt Vám aktuálně v portfoliu realizovaných projektů mikroregionem ještě chybí?

S fungováním mikroregionu za dobu jeho působení je manažerka MR RADBUIZA spokojená, neboť konstatovala: *„Vzhledem k počtu realizovaných projektů za dobu působení a jejich velkému vlivu na rozvoj našeho mikroregionu jako takového a v neposlední řadě i zpětné vazbě od členských obcí nelze být skeptická.“* Dále konstatovala, že počet členských obcí se za 20 let působení Radbuzy ustálil na počtu 25 a tyto obce se stále aktivněji zapojují do dění v mikroregionu a sami se zasazují o jeho rozvoj v součinnosti s Radbuzou. Dle jejích slov se Mikroregion Radbuza stále vyvíjí a má i velmi dobře fungující vnitřní aparát – Shromáždění, Výkonnou a Dozorčí radu a Komise jako poradní orgány. Největší vliv na rozvoj mikroregionu, dle názoru manažerky MR RADBUIZA, měl projekt Čistá Radbuza. Tento projekt dle slov manažerky mikroregionu Radbuza zlepšil životní prostředí v celém území mikroregionu a zároveň díky tomuto projektu a jeho výsledku přistoupili do svazku velké obce. Nerovnoměrný počet v realizovaných letech pak manažerka MR RADBUIZA vysvětluje tím, že jednotlivé realizované projekty jsou závislé na dotačních možnostech v daném období a momentálních potřebách obcí. Nejvíce je vše závislé na tom, jak moc jsou obce aktivní v reakci na danou výzvu. Konstatovala také to, že do budoucna je naplánováno několik projektů, se kterými bude veřejnost v brzké době seznámena.

Ohledně hodnocení spolupráce mezi mikroregionem a obcemi svazku, jak již naznačila na počátku rozhovoru, panuje spokojenost. Spolupráce prý funguje na výborné úrovni, a to i díky zvýšené aktivitě obcí o rozvoj regionu. *„Fungují orgány mikroregionu, do kterých jsou zapojeni zástupci členských obcí.“* Toto má za výsledek to, že si obce sami udávají směr aktivit, kterými se má mikroregion ubírat.

Aktivitou mikroregionu, kterou by manažerka MR RADBUSA nejvíce vyzdvihla je pak bezpodmínečně fungování „Příměstských táborů,“ díky nimž má veřejnost možnost seznámit se s mikroregionem. *„Každý rok se soustředujeme na jinou část mikroregionu a účastníci tak poznávají další krásy našeho mikroregionu.“* Dále uvedla, že se jedná poprvé o projekt, v rámci, kterého se pracuje s tak širokou veřejností a díky tomu se Mikroregion Radbuza a jeho území dostává do většího povědomí.

Na poslední dvě otázky ohledně budoucnosti mikroregionů a projektu pak manažerka MR RADBUSA prohlásila, že pokud by se mělo zapracovat na některé konkrétní oblasti, tak se jednoznačně z její strany jedná o rozvoj cestovního ruchu a kvalitní ubytovací a stravovací zařízení. Závěrem rozhovoru řekla, že jí mezi projekty, které Radbuza realizovala, chybí propojení území cyklostezkami. *„Aktivně se pracuje na mezinárodní cyklotrase CT3, která vede některými členskými obcemi. Nyní se připravuje konkrétní diskuze o propojení obcí v území cyklostezkami.“*

Z odpovědí manažerky Mikroregionu Radbuza vyplývá, že je s dosavadním fungováním mikroregionu z pozice vedoucího pracovníka toho lokálního aktéra spokojena. Mikroregion během svého působení ustálil počet obcí na 25 obcích a má fungující aparát pod jehož dozorem vykonává svou činnost. Stěžejním projektem za dvacet let fungování byl dle jejích slov úvodní projekt, který měl zásadní vliv na kvalitu životního prostředí v povodí řeky Radbuzy a také to, že díky tomuto projektu se k mikroregionu připojily velké obce. Vyzdvihla aktivní účast obcí a také to, že samotné obce udávají směr, kterým by se měl mikroregion dále ubírat. Z oblastí, na kterých by zapracovala, uvedla krátký výčet, který zahrnoval rozvoj cestovního ruchu, zvýšení kvality ubytovacích a stravovacích zařízení a také propojení cyklostezek a dotažení mezinárodní cyklotrasy CT3 vedoucí některými obcemi. Cílem je propojení většiny obcí cyklostezkami.

7.2 Souhrn zjištění učiněných polostandardizovanými rozhovory

Cílem uvedených rozhovorů s občany vybraných obcí svazku bylo především zjistit, jaké mají povědomí samotní občané a zástupci vedení tří největších obcí o Mikroregionu Radbuza, uskutečněných či probíhajících projektech jak v rámci Radbuzy, tak jejich obce.

Z těchto rozhovoru vyplývá, že povědomí o projektech, které byly Radbuzou realizovány v rámci Mikroregionu Radbuza, dotazovaní mají vysoké, hlavně občané z Holýšova a Dobřan. Konkrétně byly jmenovány tři a to projekty „Stanoviště s vybavením na opravu jízdnic kol,“ „Přeznačení cyklostezek,“ a „Čištění povodí Radbuzy,“ což není úplně správný název projektu, jedná se přesněji o „Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy.“ Co se týká povědomí konkrétních dotazovaných o projektech, tak dotazovaný z Holýšova vyjmenoval dva projekty, dotazovaný z Dobřan pak jeden. Dotazovaný ze Stodu si na žádný konkrétní projekt nevzpomněl. a jím uskutečňovaných projektech, jedinou výjimkou byl dotazovaný ze Stodu, jednalo se o 26letého studenta, jehož nevelký přehled o projektech je pravděpodobně značně ovlivněn věkem a aktivitami k němu blízkými. Lze tedy konstatovat, že prezentace Radbuzy je navenek k občanům obcí mikroregionu dostačující a realizované projekty jsou transparentní a veřejnost je o jejich realizaci či vlivu dostatečně informována.

Z porovnání odpovědí občanů a zástupců vedení vybraných obcí lze konstatovat, že zástupci vedení obcí, jak bylo očekáváno, projeví velké povědomí jak o Mikroregionu Radbuza a jeho fungování, tak o samotných projektech tímto aktérem realizovaných a to „Stanoviště s vybavením na opravu jízdnic kol,“ „Přeznačení cyklostezek,“ a „Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy.“ Naopak občané vybraných obcí již tak velké povědomí neprokázali, neboť na rozdíl od zástupců vedení obcí nemají tak komplexní informace o projektech, které se dané lokality týkají.

Neformální rozhovor s manažerkou Mikroregionu Radbuza byl zaměřen na zhodnocení dosavadní činnosti Mikroregionu Radbuza, tzn. zhodnocení oblasti uskutečněných či probíhajících projektů či aktivit uskutečňovaných mikroregionem a zhodnocení spolupráce mezi mikroregionem a jednotlivými obcemi jak v rámci projektů, tak také uskutečňovaných aktivit. Manažerka zhodnotila kladně dvacetiletou činnost lokálního aktéra, za jehož činnost je odpovědná, když uvedla, že s počtem 28 realizovaných projektů za dvacetileté působení Radbuzy 28 vládne spokojenost. Dále

uvedla, že se Mikroregion neustále vyvíjí. Na vývoj mikroregionu má velký vliv i spolupráce s obcemi a jejich zapojení se do dění v něm a aktivní zasazování se o jeho rozvoj právě v součinnosti s Radbuzou. Výsledkem je pak to, že spolupráce na místní úrovni může bezproblémově fungovat a že region má velký potenciál k rozvoji. Směr mikroregionu udávají sami obce, protože ten se řídí tím, jak moc jsou obce aktivní v reakci na danou výzvu. Na základě toho je poté uskutečněn projekt, který mikroregion ve spolupráci s danou obcí realizuje. Manažerka považuje pro mikroregion jako velmi významné tři projekty. Prvním projektem je „Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy,“ díky jehož realizaci přistoupili do mikroregionu větší obce. Druhým a třetím neméně významným projektem jsou projekty „Informační tabule do členských měst a obcí Mikroregionu Radbuza“ a „Stanoviště s vybavením na opravu jízdních kol na území Mikroregionu Radbuza“. Oba dva projekty se velkou měrou podílí na rozvoji cestovního ruchu v lokalitě. Všechny tři jmenované projekty se mimo jiné týkají i tří největších obcí mikroregionu Holýšov, Stod a Dobřany.

Závěr rozhovoru byl zaměřen na určení oblasti, na kterou by se měl Mikroregion Radbuza více zaměřit a také to, který projekt v portfoliu zmíněného lokálního aktéra z pohledu jednoho z jeho vedoucích pracovníků chybí. Načež bylo odpovězeno, že by mělo být cíleno na rozvoj cestovního ruchu a s tím spojenou vyšší úroveň pohostinství a ubytování. Chybějícím, avšak stěžejním projektem pro samotné občany obcí by se dle slov manažerky mikroregionu pak mělo stát propojení území, resp. obcí cyklostezkami.

8 Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce byla identifikace toho, zda a jakým způsobem mikroregion RADBUSA (jako aktér v regionálním rozvoji) přispívá k rozvoji vybraných obcí tohoto svazku a a dále zjistit, zda a jakým způsobem se vybrané obce podílejí na rozvoji dané lokality. Cíl bakalářské práce bude naplněn vypracováním teoretické a empirické části práce, které jsou zaměřeny na problematiku rozvoje lokality z pohledu Mikroregionu RADBUSA jako aktéra regionálního rozvoje.

První, teoretická část bakalářské práce vychází z prostudování odborné literatury, zdrojů, webových stránek obcí ze sledovaného regionu a odborných zdrojů, které se vztahují k dané problematice tak, aby bylo vymezeno základní pojmosloví a teoretický rámec pro uvedenou oblast, zejména pak pro rozvoj regionu, rozvoj venkova, endogenního principu rozvoje venkova.

Nelze říct, zda v současné době jednoznačně převažuje endogenní či exogenní přístup k regionálnímu rozvoji. Byly komparovány koncepční dokumenty v programových obdobích 2007-2013 a 2014-2020 o regionálním rozvoji v rámci ČR i EU a také regionální operační programy. V případě koncepčních dokumentů se jedná o dokumenty, které velmi úzce souvisí s regionálním rozvojem, a řadíme mezi ně především Dohodu o partnerství pro programovací období 2007-2013 a 2014-2020 a Strategii regionálního rozvoje. Z těchto Dohod o partnerství vychází jednotlivé operační programy pro jednotlivá programovací období. V programovacích obdobích jsou témata operačních programů velmi podobná a stanovené cíle se odvíjejí od naplňování cílů stanovených pro dřívější období.

Byly představeny jednotlivé koncepční dokumenty o regionálním rozvoji v ČR a v EU. Následně byly komparovány cíle Strategie regionálního rozvoje v programovacích obdobích 2007-2013 a 2014-2020. Ze srovnání strategických dokumentů v uvedených programovacích obdobích lze konstatovat, že hlavní rozdíly spočívají ve stanovení cílů. Strategie programovacího období 2007-2013 se zaměřovala na tři základní cíle, kterými byly rozvojově zaměřený cíl (6 prioritních oblastí), disparitně zaměřený cíl (zaměřený na problémová území) a instrumentální cíl (související s finančním zabezpečením cílů). Strategie regionálního rozvoje v aktuálním programovacím období tj. 2014-2020 se zaměřuje na čtyři hlavní cíle, z nichž má každý jednu prioritní oblast. V porovnání

Strategie regionálního rozvoje z aktuálního programovacího období tj. 2014-2020 s předchozím programovacím obdobím tj. 2007-2013 se počet prioritních oblastí snížil, došlo tedy k redukci počtu prioritních oblastí oproti předchozímu programovacímu období. Došlo k upřesnění globálních cílů, zkonkretizování cílů strategických a také k přehlednějšímu stanovení prioritní oblasti.

Byly studovány také programy zaměřené na rozvoj venkova, kterými jsou především obnova venkova a hospodářský rozvoj spojený se vznikem pracovních možností. Následná kategorizace regionů vedla k definování venkovského prostoru, v němž aktéři regionálního rozvoje působí.

Dále, byli definováni právě aktéři regionálního rozvoje jejich funkce v samotném rozvoji regionu, jejich aktivity a klasifikace regionů. Vymezeno bylo také to, na jakých úrovních a v jakých sektorech aktéři regionálního rozvoje působí. Díky tomuto definování aktérů vyplynul smysl komunitně vedeného místního rozvoje, a i role jak místních akčních skupin v rozvoji venkova, tak i mikroregionů.

Na teoretickou část bakalářské práce navazuje část empirická, ve které se stanoví, jakým způsobem se Mikroregion RADBUSA jako regionální aktér podílí na rozvoji dané lokality. Propojení teoretické a empirické části práce tvoří sekundární a komparativní analýza dat o Mikroregionu Radbuza. Sekundární a komparativní analýza dat o mikroregionu na krajské a následně regionální úrovni se zaměřuje na jednotlivé, již uskutečněné či probíhající projekty mikroregionu, s cílem zjistit, jak byl projekt financován, jakým způsobem došlo k realizaci jeho jednotlivých částí a jeho přínos regionu.

Část sekundární a komparativní analýzy bakalářské práce byla uvedena studiem mikroregionů na krajské úrovni. V Plzeňském kraji nalezneme celkem 42 mikroregionů, 76% z celkového množství tj. 32 mikroregionů bylo založeno do roku 2003, v programovacích obdobích 2004-2006 a 2007-2013 bylo založeno 12% z celkového množství tj. po 5 mikroregionech tj. V aktuálním programovacím období 2014-2020 žádný mikroregion v rámci plzeňského kraje nevznikl.

Následně byl specifikován Mikroregion Radbuza jako významný lokální aktér dané lokality, jeho význam pro rozvoj regionu a jeho struktura. Mikroregion Radbuza je svazek obcí, který je nyní tvořen 25 obcemi s 35 160 obyvateli a rozkládá se na 470 km². Mikroregion byl založen v roce 1999, do tohoto roku byly v Plzeňském kraji založeny pouze 3 mikroregiony. Na základě toho lze tedy s jistotou konstatovat, že se řadí mezi

nejstarší mikroregiony v kraji. Poté byla nastíněna historie dané lokality, ze které lze vypožorovat její rozvoj, a také byly představeny některé z aktivit Radbuzy. Mezi tyto aktivity patří např. slavnosti měst svazku obcí, možnost zapůjčení si vybavení (půjčovárny stanů, pивních setů a přívěsů, půjčovárny pódia, mobilních toalet, tříděčky sutí, a štěpkovače) mikroregionu pro obce či projekt přiměstských táborů, spolufinancovaný Evropskou unií.

Poté byly představeny tři pro mikroregion významná města a jejich charakteristika, jednalo se o Holýšov, Stod a Dobřany. Důvodem pro vybrání těchto konkrétních tří obcí bylo to, že se jedná o tři obce s nejvíce obyvateli, největší rozlohou a v neposlední řadě i tomu odpovídající občanskou vybaveností. Z celkového množství bezmála 35 160 obyvatel žije v těchto třech obcích téměř 15 000 obyvatel, což je 44% obyvatel žijících v Mikroregionu Radbuza. Jedná se o tři obce s největší rozlohou, když jejich celková rozloha činí 84,6 km², což je 18% celkové rozlohy, na které se Radbuza rozprostírá.

Ze získaných dat bylo zjištěno, že za dobu 20letého fungování Mikroregionu Radbuza bylo realizováno do konce roku 2019 celkem 28 projektů. V programovacím období 2004-2006 byly realizovány 2 projekty, které byly zaměřené na odpadové hospodářství a čištění odpadních vod a které měly největší celkový rozpočet a to 857 658 202 Kč, jejich realizace byla podpořena finanční podporou Plzeňského kraje v celkové výši 755 000 Kč tj. 0,9% rozpočtu, oba projekty byly také financovány ze strany EU v celkové výši 643 153 645 Kč tj. 74,99% celkového rozpočtu těchto dvou projektů. V programovacím období 2007-2013 bylo realizováno 8 projektů s celkovým rozpočtem 2 967 400 Kč a celkovou finanční podporou ze strany Plzeňského kraje ve výši 2 760 000 Kč tj. 93,01%. V aktuálním programovacím období bylo realizováno 18 projektů s celkovým rozpočtem 5 403 360 Kč a celkovou finanční podporou Plzeňského kraje ve výši 4 687 360 Kč tj. 86,75%. Celkový rozpočet všech projektů za období 2004-2019 pak činil téměř 866 029 000 Kč a Plzeňský kraj se na něm podílel částkou 8 202 360 Kč .

Nerovnoměrný počet realizovaných projektů v jednotlivých letech pak lze přisoudit tomu, že jednotlivé realizované projekty jsou závislé na dotačních možnostech v daném období a momentálních potřebách obcí. Nejvíce je vše závislé na tom, jak moc jsou obce aktivní v reakci na danou výzvu.

Jako zdroj sekundární analýzy dat byly využity dokumenty a poskytnutá data svazku obcí mikroregionu RADBUZA.

V části Empirické bylo provedeno vlastní šetření formou rozhovorů nejen s obyvateli z některých měst a obcí svazku, se zástupci příslušných měst či obcí. Byly jim

kladeny otázky týkající se povědomí o Mikroregionu Radbuza a jeho projektech. Následně byl proveden rozhovor i se zástupcem mikroregionu RADBUZA a to konkrétně s jeho manažerkou formou neformálního rozhovoru.

Cílem uvedených rozhovorů s občany vybraných obcí svazku bylo především zjistit, jakým způsobem se Mikroregion Radbuza prostřednictvím realizovaných projektů podílí na rozvoji těchto obcí a jaké mají povědomí samotní občané a zástupci vedení tří největších obcí o Mikroregionu Radbuza, uskutečněných či probíhajících projektech, jak v rámci Radbuzy, tak jejich obce. Z dat, která vyplynula z jednotlivých rozhovorů lze konstatovat, že větší povědomí především o realizovaných projektech mají, jak se dalo předpokládat zástupci vedení obcí, ale lze konstatovat, že i samotní občané mají nemalé povědomí jak o fungování Mikroregionu Radbuza, tak i o jeho projektech.

Cílem neformálního rozhovoru s manažerkou Mikroregionu Radbuza bylo zjistit, jakým způsobem a zda obce svazku spolupracují s Mikroregionem Radbuza na rozvoji lokality mikroregion, zhodnocení dosavadní činnosti Mikroregionu Radbuza, poznatky a představy vedoucího pracovníka lokálního aktéra do budoucna. Vzhledem k cíli práce se jednalo o ujasnění kroků Mikroregionu Radbuza, aby bylo jasné, jak přispívá k rozvoji obce a dané lokality.

Manažerka zhodnotila kladně dvacetiletou činnost lokálního aktéra, za jehož činnost je odpovědná, když uvedla, že s počtem 28 realizovaných projektů za dvacetileté působení Radbuzy vládne spokojenost. Dále uvedla, že se Mikroregion neustále vyvíjí. Na vývoj mikroregionu má velký vliv i spolupráce s obcemi a jejich zapojení se do dění v něm a aktivní zasazování se o jeho rozvoj právě v součinnosti s Radbuzou.

Manažerka považuje pro mikroregion jako velmi významné tři projekty. Prvním projektem je „Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy,“ díky jehož realizaci přistoupili do mikroregionu i tři největší obce Holýšov, Stod a Dobřany. Druhým a třetím neméně významným projektem jsou projekty „Informační tabule do členských měst a obcí Mikroregionu Radbuza“ a „Stanoviště s vybavením na opravu jízdních kol na území Mikroregionu Radbuza“. Oba dva projekty se velkou měrou podílí na rozvoji cestovního ruchu v lokalitě. Všechny tři jmenované projekt se mimo jiné týkají i tří největších obcí mikroregionu Holýšov, Stod a Dobřany.

Ze všech dat lze docílit jednoznačného názoru, že spolupráce na místní úrovni může bezproblémově fungovat a že region má velký potenciál k rozvoji. Dále vyplývá jak z uvedených dat, tak z neformálního rozhovoru s manažerkou mikroregionu, že směr

mikroregionu udávají samy obce, protože ten se řídí tím, jak moc jsou aktivní v reakci na danou výzvu. Na základě toho je poté uskutečněn projekt, který mikroregion ve spolupráci s danou obcí realizuje.

Rozvoj obcí, i jakožto lokality samotné je proto velmi závislý především na věkové skladbě obyvatelstva, aktivitě obcí, spolků a spolupráci se samotným Mikroregionem Radbuza. Z toho lze konstatovat, že aktéři jsou stěžejní pro rozvoj dané lokality.

Rozsah práce neumožňuje vyřešit danou problematiku, avšak přispěje k poznání fungování mikroregionu RADBUSA jako aktéra regionálního rozvoje při rozvoji venkova.

9 Seznam použitých zdrojů

BERNARD Josef. Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 2010, 125 s. ISBN 978-80-7330-187-3

BINEK Jan, SVOBODOVÁ Hana, HOLEČEK Jan, GALVASOVÁ Iva, CHABIČOVSKÁ Kateřina. Synergie ve venkovském prostoru – Aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno: GaREP, spol. s r. o. 2009, 94 s. ISBN 978-80-904308-0-8

BLAŽEK Jiří. Teorie regionálního vývoje: je na obzoru nové paradigma, či jde o pohyb v kruhu? Geografie-Sborník ČGS. 1999, č.3/1999.

BLAŽEK Jiří, UHLÍŘ David. Teorie regionálního rozvoje. První vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze: Nakladatelství Karolinum, 2002, 211 s. ISBN 80-246-0384-5

GALVASOVÁ Iva a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: nakladatelství Georgetown, 2007, 137 s. ISBN 80-251-20-9

Giddens, A. Sociologie. Praha. Argo. 1999. ISBN 80-7203-12404

HOLEČEK, Jan, a další. 2009. Obec a její rozvoj v širších souvislostech. Brno: GaREP, s. r. o., 2009. ISBN: 978-80-904308-2-2

HUDEČKOVÁ, Helena, LOŠŤÁK, Michal, ŠEVČÍKOVÁ, Adéla. Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze – Provozně ekonomická fakulta, 2010, 193 s., ISBN: 978-80213-1413-9

Jandourek, J. Sociologický slovník. Praha. Portál. 2001. ISBN 80-7178-535-0.

Keller, J. Úvod do sociologie. Praha. Sociologické nakladatelství. 1992. ISBN 80–85850-06-0

Maier, G., Tödttling, F. (1998): Regionálna a urbanistická ekonomika. Regionálny rozvoj a regionálna politika. Bratislava: Elita

Petrusek, M., Vodáková, A. Velký sociologický slovník. Praha. Karolinum. 1996. ISBN 80-7184-311-3

SKOKAN Karel. Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji. Ostrava: Repronis s.r.o., 2004, 161 s. ISBN 80-7329-059-6

STEJSKAL Jan, KOVÁRNÍK Jaroslav. Regionální politika a její nástroje. První vydání. Praha: Národní knihovna ČR, 2009, 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2 (brož.)

SWEENY, G. (ed.) (1995): Regional and local development. Dublin: Built Environment Research Centre.

WOKOUN René, Regionální rozvoj a jeho management v České republice. První vydání. Praha: Oeconomica, 2007, 244 s. ISBN 978-80-245-1301-0

WOKOUN, R. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. Praha. IFEC. 2001. ISBN 8086412-08-3.

WOKOUN, R., Malinovský, J., Damborský, M., Blažek, J. a kolektiv. Regionální rozvoj. Východiska regionálního rozvoje. Regionální politika. Praha. Linde. 2008. ISBN 97880-7201-699-0.

Zákony

Zákon č. 347/1997 Ústavní zákon

Zákon č. 248/2000 Sb., Zákon o podpoře regionálního rozvoje

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Internetové zdroje

Evropské fondy: Dohoda o partnerství. *Dotace EU.cz* [online]. [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/2014-2020/Dohoda-o-partnerstvi>

Podpora a rozvoj regionu. *MMR.cz* [online]. [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Narodni-dotace/Podpora-a-rozvoj-regionu/Archiv/Podpora-obnovy-a-rozvoje-venkova-2018>

Program rozvoje venkova. *Dotace EU.cz* [online]. [cit. 2019-08-16]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/2014-2020/Operacni-programy/List/Program-rozvoje-venkova>

Regional typologies overview. *Eurostat: Statistics Explained* [online]. [cit. 2019-08-16]. Dostupné: [z:https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Regional_typologies_overview#Urbanrural_typology_including_removal_of_urban_areas](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Regional_typologies_overview#Urbanrural_typology_including_removal_of_urban_areas)

10 Přílohy

Příloha 1 – Projekty v Mikroregionu Radbuza v období 2006–2019

<u>Začátek projektu</u>	<u>Projekt</u>	<u>Rozpočet</u>	<u>Finanční podpora</u>	<u>Finanční podpora Plzeňským krajem</u>	<u>Stav projektu</u>
2019	<i>Ošetření stromů v členských obcích Mikroregionu Radbuza</i>	400 360,-	Členské obce MR	400 360,-	probíhá realizace
2019	<i>Pořízení mobilního pódia s příslušenstvím pro členské obce Mikroregionu Radbuza</i>	340 000,-	Plzeňský kraj	340 000,-	probíhá realizace
2018	<i>Pořízení mobilní modulární buňky se sociálním zařízením pro členské obce Mikroregionu Radbuza</i>	318 000,-	Plzeňský kraj	315 000,-	probíhá realizace
2018	<i>Zvýšení atraktivity vodáctví na řece Radbuze</i>	100 000,-	Plzeňský kraj	100 000,-	ukončen 2018
2018	<i>Stanoviště s vybavením na opravu jízdních kol na území Mikroregionu Radbuza</i>	192 000,-	Plzeňský kraj	192 000,-	ukončen 2019
2018	<i>Mzdové náklady na manažerku Mikroregionu Radbuza v roce 2018</i>	50 000,-	Plzeňský kraj	50 000,-	ukončen 2018
2017	<i>Příměstské tábory Mikroregionu Radbuza</i>	1 350 000,-	OPZ	1 250 000,-	Realizace od 1.1.2018 do 1.12.2020
2017	<i>Prevence vzniku odpadů na území Mikroregionu Radbuza</i>	1 200 000,-	OPŽP	1 000 000,-	probíhá realizace
2017	<i>Mzdové náklady na manažerku Mikroregionu Radbuza v roce 2017</i>	50 000,-	Plzeňský kraj	50 000,-	ukončen 2017
2017	<i>Příměstské putovní tábory na území Mikroregionu Radbuza</i>	35 000,-	MAS Radbuza	10 000,-	ukončen 2017
2017	<i>Propagace území Mikroregionu Radbuza prostřednictvím mobilní moderní technologie</i>	100 000,-	Plzeňský kraj	50 000,-	ukončen 2017
2017	<i>Pořízení techniky na zpracování sutí s nezbytným příslušenstvím pro členské obce Mikroregionu Radbuza</i>	300 000,-	Plzeňský kraj	250 000,-	ukončen 2017
2016	<i>Mzdové náklady na manažerku Mikroregionu Radbuza v roce 2016</i>	50 000,-	Plzeňský kraj	50 000,-	ukončen 2016
2016	<i>Pořízení mobilního pódia s příslušenstvím pro členské obce Mikroregionu Radbuza</i>	300 000,-	Plzeňský kraj	245 000,-	ukončen 2016
2016	<i>Cyklotrasa č.2258 - Vejrpnice - Sulkov - Líně - Úherce - Kamenný Újezd - Blatnice</i>	180 000,-	Plzeňský kraj	80 000,-	ukončen 2016
2015	<i>Modernizace autobusových zastávek v obcích Mikroregionu Radbuza</i>	288 000,-	Plzeňský kraj	200 000,-	ukončen 2017
2015	<i>Mzdové náklady na manažera Mikroregionu Radbuza v roce 2015</i>	30 000,-	Plzeňský kraj	5 000,-	ukončen 2015
2014	<i>Převedení úseku CT3 Chotěšov - Stod dle ZÚR PK</i>	120 000,-	Plzeňský kraj	100 000,-	ukončen 2015
2013	<i>Propagace vzniku cyklostezky CT3 dle ZÚR Plzeňského kraje</i>	66 000,-	Plzeňský kraj	60 000,-	ukončen
2013	<i>Přeznačení cyklotrasy CT3</i>	66 000,-	Plzeňský kraj	60 000,-	ukončen

	<i>do koridoru dle ZÚR Plzeňského kraje a oprava stávajícího značení na území Mikroregionu Radbuza</i>				
2013	<i>Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností</i>	2 000 000,-	Svaz měst a obcí ČR, OP ZZ	2 000 000,-	ukončen 2015
2012	<i>Převedení cyklotrasy CT3 do koridoru dle ZÚR Plzeňského kraje</i>	230 400,-	Plzeňský kraj	180 000,-	ukončen 2012
2012	<i>Mezinárodní cyklotrasa s označením CT3 na území Mikroregionu Radbuza</i>	205 000,-	Plzeňský kraj	160 000,-	ukončen 2012
2011	<i>Vybavení pro pořádání společenských akcí Mikroregionu Radbuza</i>	150 000,-	Plzeňský kraj	100 000,-	ukončen 2011
2010	<i>Informační tabule do členských měst a obcí Mikroregionu Radbuza</i>	150 000,-	Plzeňský kraj	100 000,-	ukončen 2011
2008	Dovybavení a modernizace území svazku obcí mikroregionu Radbuza infrastrukturou pro sběr vytříděných složek odpadů se zaměřením na oddělený sběr transparentního skla	100 000,-	EKOKOM a.s.	100 000,-	ukončen 2008
2006	Budování kapacit pro podporu plnění plánů odpadového hospodářství obcí a kraje s účastí veřejnosti v Plzeňském a Jihočeském kraji	1 200 000,-	OP Rozvoj lidských zdrojů Evropského sociálního fondu	725 000,-	ukončen 2008
2006	Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy	857 538 202,-	Evropská Unie Plzeňský kraj	643 153 645,- 30 000 000,-	ukončen 2008

Příloha 2 – Přepis polostandardizovaných rozhovorů

Rozhovor s obyvateli vybraných obcí

1. Obyvatel Holýšova

Jaké máte povědomí o Mikroregionu Radbuza?

„Jo něco málo o něm vím, funguje už delší čas. Jeho prostřednictvím bylo a je realizováno mnoho projektů v našem regionu.“

Jaké projekty Mikroregionu Radbuza znáte?

„Vydržte, musím se zamyslet. Takhle rychle mě napadají dva projekty a to „Stanoviště s vybavením na opravu jízdních kol,“ jiné mi teď nenapadají.“

Který z realizovaných nebo probíhajících projektů ve Vaší obci znáte?

„To mě napadá právě zmíněný projekt „Stanoviště s vybavením na opravu jízdních kol,“ ale určitě jich bylo více, jsme velký město.“

2. Obyvatel Stodu

Jaké máte povědomí o Mikroregionu Radbuza?

„Konkrétně o něm nic moc nevím. Snad jen, že se jeho prostřednictvím uskutečňují nějaké projekty v okolí.“

Jaké projekty Mikroregionu Radbuza znáte?

„Opravdu si nic konkrétního nevybavím, fakt nevím. Ted' mne žádný konkrétní nenapadá.“

Který z realizovaných nebo probíhajících projektů ve Vaší obci znáte?

„Hele, jak říkám, fakt nevím. Konkrétně mě žádný projekt nenapadá. Bylo jich u nás hodně?“

3. Obyvatel Dobřan

Jaké máte povědomí o Mikroregionu Radbuza?

„Něco o něm určitě vím. Jedná se o jakýsi svazek obcí, které společně uskutečňují prostřednictvím projektů své cíle, a tuším, že funguje okolo dvaceti let. Víím, že za jeho přispění se uskutečňují třeba Dny Dobřan a další akce.“

Jaké projekty Mikroregionu Radbuza znáte?

„Napadají mě dva projekty a to „Čištění povodí Radbuzy“ nebo „Přeznačení cyklostezek“ ale těch projektů je hrozně moc.“

Který z realizovaných nebo probíhajících projektů ve Vaší obci (Stod, Holýšov a Dobřany) znáte?

„Ted' jste mě trochu zaskočil, o pár projektech u nás uskutečněných sem nedávno četl. Které to jen byly? Napadá mě ale jeden hned.. Jako cyklista musím zmínit jednoznačně projekt „Přeznačení cyklostezek,“ který napomáhá i rozvoji cestovního ruchu.“

Rozhovor se zástupci vedení vybraných obcí

1. Místostarostka města Holýšov

Jaké máte povědomí o Mikroregionu Radbuza?

„Jedná se o svazek většího množství obcí, ve kterém je okolo 25 obcí, naše město je jeho členem a funguje 20 let. V loňském roce se v našem městě uskutečnil ples Mikroregionu Radbuza k tomuto výročí. Občané obcí, kteří o tuto akci projeví zájem, byli sváženi do našeho kulturního střediska autobusy, jednalo se o velmi povedenou společenskou akci. Díky tomuto svazku se lze docílit rozvoje regionu prostřednictvím projektů. Co se týče další aktivit, tak bych vyzdvihla například zakoupení podla či keramických WC a jejich možné zapůjčení obcím.“

Jaké projekty Mikroregionu Radbuza znáte?

„Ano některé z projektů znám a nejvíce mě zaujal projekt Čistá Radbuza (myšlen projekt „Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy“), který je nejstarším projektem a kvůli kterému vlastně došlo k založení Mikroregionu Radbuza. Dále mne ještě napadají projekty „Informační tabule ve městech“ a „Příměstské tábory.“ Ze současných projektů bych vyzdvihla právě projekt příměstských táborů pro všechny obce mikroregionu. Tento projekt je dle mých informací velmi oblíbený a velmi vyhledávaný.“

Který z realizovaných nebo probíhajících projektů ve Vaší obci?

„V našem městě realizovalo více projektů, ale napadají mne například projekty Odkanalizování a čištění odpadních vod v povodí řeky Radbuzy“ a „Informační tabule ve městech.“

3. Starosta Stod

Jaké máte povědomí o Mikroregionu Radbuza?

„Naše obec je členskou obcí tohoto Mikroregionu a úzce s ním spolupracujeme na některých projektech. Je to svazek obcí a pomáhá tomu, aby se lokalita rozvíjela dále.. např. zastávky, cyklostezky atd. ..“

Jaké projekty Mikroregionu Radbuza znáte?

„ Tak třeba projekty Odkanalizování Radbuzy“ a „Přeznačení cyklostezek“

Který z realizovaných nebo probíhajících projektů ve Vaší obci?

„Právě ty dva projekty, které jsem jmenoval a to Odkanalizování Radbuzy“ a „Přeznačení cyklostezek. Tyhle dva projekty se u nás realizovaly.“

3. Místostarosta Dobřany

Jaké máte povědomí o Mikroregionu Radbuza?

„Dobřany jsou součástí Radbuzy již od samotného začátku před dvaceti lety, nachází se u nás i jeho sídlo a náš pan starosta pan Sobotka je jeho předsedou. Jedná se o svazek obcí, jenž napomáhá rozvoji regionu a podporuje spolupráce mezi obcemi. Má mnoho aktivit, třeba zapůjčení mobilního podia Mikroregionu Radbuza obcím mikroregionu, projekt stanovišť s vybavením na opravu jízdních kol na území mikroregionu a další.“

Jaké projekty Mikroregionu Radbuza znáte?

„Znám například projekt, díky kterému lze uskutečnit zapůjčení různého vybavení obcím, jedná se o projekt „Společné vybavení pro volný čas“ a ještě mne napadá projekt „Informační tabule ve městech.“

Který z realizovaných nebo probíhajících projektů ve Vaší obci?

„Řeknu Vám hned dva konkrétní, které jsem z pozice místostarosty sledoval, respektive se informace o nich ke mně dostali a jsou to „Informační tabule ve městech“ a „Ošetření stromů v členských obcích mikroregionu Radbuza.“ Zejména první jmenovaný mě zaujal, protože, když někdo nový k nám přijede je dostatečně informován již z těchto tabu.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Logo Mikroregionu Radbuza.....	38
Obrázek 2: Příklad informačních tabulí v obcích Mikroregionu Radbuza.....	45
Obrázek 3: Cyklotrasy v Mikroregionu Radbuza.....	45
Obrázek 4: Stanoviště s vybavením na opravu jízdních kol v Holýšově.....	46
Obrázek 5: Poloha obcí na mapě.....	47

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Hlavní etapy vývoje regionální politiky.....	19
Tabulka 2 – Rozdělení území ČR dle NUTS.....	22
Tabulka 3 – Komparace cílů Strategie regionálního rozvoje 2007-2013 a 2014-2020.....	26
Tabulka 4 – Rozdělení aktérů regionálního rozvoje dle sektorů.....	32
Tabulka 5 – Charakteristika mikroregionů plzeňského kraje dle programovacích období..	34
Tabulka 6 – Charakteristika mikroregionů plzeňského kraje podle roku založení.....	35
Tabulka 7 – Charakteristika obcí Mikroregionu RADBUZA.....	39
Tabulka 8 – Projekty v Mikroreg. Radbuza jednotlivých programovacích obdobích.....	40
Tabulka 9 – Přehled realizovaných projektů v rámci MR v jednotlivých program obdobích	42
Tabulka 10 – Základní charakteristika obcí Holýšov, Stod a Dobřany.....	48
Tabulka 11 – Vybavenost obcí Holýšov, Stod a Dobřany.....	48
Tabulka 12 – Spolková činnost – Nejvýznamnější nestátní neziskové organizace v obcích Holýšov, Stod a Dobřany.....	49

Seznam použitých zkratk

MR – mikroregion

HNP – hrubý národní produkt

HDP – hrubý domácí produkt

ČR – Česká republika

EU – Evropská Unie

NUTS- (The Nomenclature of Territorial Units for Statistics/La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) – využívá se pro územní jednotky typu kraj a vyšší

LAU - (Local Administrative Units) – využívá se pro územní jednotky menší než kraj a jedná se o systém, jehož úkolem je podchycení územních jednotek regionálního typu.

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

DT – Dotační titul

MAS – Místní akční skupiny

DSO – Dobrovolný svazek obcí

SO – Svazek obcí

SOČ – Černošín – Sdružení obcí (tabulka 6)

ROP – Regionální operační program

OPŽP – Operační program životního prostředí

CT – Cyklotrasa

TJ – Tělovýchovná jednota

O.S. -občanské sdružení

SRR – Strategie regionálního rozvoje

LEADER I – Program pro integrovaný rozvoj venkova

RR – Regionální rozvoj

ESI fondy – Evropské strukturální a investiční fondy

NSR – Národní strategický referenční rámec